49րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1609 — Կ. ՊՈԼԻՍ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 2 ՀՈԿՏԵՄ. 1906 — 13 ՇԱՒԱԼ 1324 — 19 ԷՅԼՈՒԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՅԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Բաբը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى وسياسى غزته در
صاحب امتيازى: اوهانس فريد
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ٣٨

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար յատուկ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՏԵՍԼԱԿԱՆԻՆ ԽԱԲԿԱՆՔԸ

«Չեմ գիտեր աւելի տխուր բան «մը, քան այն վհատութիւնը՝ ո-«րով կ'ընկնուի մարդուն հոգին, «երբ տղայութենէն ելլելուն, գոր-«ծօն կեանքի մէջ մտնելու վայր-«կեանը հասնելով, կը փնտռէ «իրականացումը ապագայի այն «բոլոր երազներուն՝ զորս ունե-«ցած էր։» ՕՔԹԱՎ ՖԷՕՅԷ

Իրականին մէջ, անձնական փորձառութիւն ունեցողներ միայն ճշմարտապէս կրնան ըմբռնել թէ ինչ կը նշանակէ գործօն կեանքի մէջ մտնելու վայրկեանին, ապագայի երազներէն յուսախաբ ըլլալ։ Ու կը խորհիմ թէ Օքթավ Ֆէօյէի խօսքի քմահաճոյքին զոհը եղած ըլլալու է այդքան յատակօրէն արտայայտելուն համար վերոգրեալ գաղափարը։

Իտէալը ինքնածին բնազդ մըն է որ երեւան կուգայ մարդուն մէջ, տղայ հասակէն սկսեալ։ Ան՝ որ ամէնէն աւելի խոր արմատ կը ձգէ տղուն մտքին մէջ, ապագայ ասպարէզի իտէալն է։

Տեսէ՛ք սա դեռատի աշակերտը, կանուխ, դպրոց մտած օրէն իսկ բնազդը մէջը է զայն իր ասպարէզին ընտրութիւնը ընելու մտօք։ Ուսողութեան շրջաններուն մէջ, մտքի ստորհմնական զարգացումին շնորհիւ իր մէջ ի յայտ կուգայ արդէն բնորոշ հակումն ու ձիրքը այդ գաղափարականին որ տառով աւելի եւս հաստատ կռուանի մը վրայ կը դնէ իր գոյութեան խարիսխը։ Ու անոր յարած է աշակերտը ոգիովին, որուն հասնելու համար միայն դասերուն կը հետեւի յարատեւութեամբ, ամէն զրկանք եւ դժուարութիւն առաջ ընելով։ Իր տքնաջան աշխատութիւններուն մէջ, ապագան կը պատկերանայ աչքին առջեւ, շողշողուն գոյներով. մանկական բարեգուշակ երեւակայութիւնը հեռուները կը տանի զայն. կը կարծէ տեսնել զինքը իր իտէալ արուեստին կամ արհեստին բարձրութեանը մէջ, համբաւի ու փառքի մէջ տարուբեր. այս ամէնուն հետ միանալով շատ հեղ ծնողքին եւ ուսուցչին խրախուսիչ խօսքերը՝ — թէ ինքը մտքի բացարձակ առաւելութիւններ ունի իր ընտրած ասպարէզին մէջ յաջողելու համար են. — ամէն յոյս կը ներշնչեն իրեն, իր երազներուն իրականութիւնը տեսնելու։ Այս պարագաներուն մէջ, բնական է որ աշակերտը միւսներէն աւելի, մղում պիտի տայ այն դասերուն՝ որոնց պէտք ունենալ կը կարծէ ապագային։

Արդ, երբ տարիներու ընթացքին՝ գանկին մէջ ուռճացած եւ իր բնազդումովն իսկ պատրաստած փայլուն ասպարէզի ապագային ոսկեղէնիկ ծրագիրը կը խորտակուի մէկ անգամէն ու գործօն կեանքի սեմին վրայ, իրեն բոլորովին անծանօթ, անհրապոյր ասպարէզ մը կը տնկուի պատանիին առջեւ, կրնայ երեւակայուիլ թէ ասիկա որքա՜ն դէշ պիտի ազդէ անոր մատաղ սրտին, եւ ո՛րքան դժնդակ, երբ այդ սիրտը քիչ մը աւելի զգայուն է։

Մեր մէջ՝ հայրեր, մասնաւորաբար գաւառացի հայրեր, դեռ քիչ բացառութեամբ խոտորնակ գաղափար մը կը տածեն ուսմունքի հանդէպ. հազիւ թէ զաւակնին նախակրթարանի մը չորջանը կ'աւարտէ, — յաճախ այն ալ չաւարտած, — կը քաշեն կ'առնեն դպրոցէն։ Ալ վա՜յ է եկեր առոնց գլխուն, այն տղոց մանաւանդ՝ որոնց կոչումը քիչ մը բարձր ասպարէզներու, — գեղարուեստի եւ ուսողական գիտութիւններու, — ընտրութիւնը ընել տուեր է իրենց, հայրերնին շուկայ կ'առաջնորդեն զանոնք եւ ո՛չ տեսակ ասպարէզներու, ո՛չ տեսակ արհեստներու կը մղեն, որոնց հետ շփում ունենալն իսկ մտքէ չէին անցներ խեղճերը։ Ի զո՜ւր թող աղերսէ տղան ասարկէ թէ խանութի մը մթնոլորտը նեղ կուգայ իր մտքի հորիզոնին. թէ այս կամ այն արհեստին կոչում չունի ինքը, թէ իր ասպարէզը կանուխէն ընտրած է եւ անոր հասնելու համար ուսանելու պէտք ունի դեռ։

— «Զգէ՛ ալ այդ ուսանիլները, տղայ, կ'ըսէ հայրը. թող որ մեզմէ բարձր եղողները խորհին այդ բարձր ասպարէզներուն վրայ. աչքերս ճերմկեցան երեւդ նայելէն. շուկայի քերականութիւնը սորվէ քիչ մըն ալ. ահա՛ մեր միջավայրին յարմարող արհեստ մը գտայ քեզի. գնա՛, աշխատէ՛ եւ ստակ վաստկելու, տունն պահելու միջոցը խորհէ այլեւս....։»

Խաւարամիտ հայրեր, որոնք ծնողական պարտականութիւնը կատարած ըլլալու սրտի անդորրութիւնը կ'ունենան դեռ։ Բարիք ընել կը կարծեն առոնք իրենց զաւկին, մինչդեռ անոր ճակատագիրը եղծանել կը ճգնին, անոր ապագայ անյաջողութեան պատասխանատուութիւնը կը ստանձնեն անգիտակցաբար, այդ սխալ վճիռով։

Հայր մը՝ բնութենէն ընտրուած առաջնորդն է իր զաւկին, եւ ո՞րն է այն պարտաճանաչ առաջնորդը, որ նեղկուկ ու անհաճոյ արահետներ պիտի ցուցնէ իր հետեւորդին երբ անդին՝ նախընտրելի է ան, իրեն համար աւելի հաճելի ուղի մը, եւ որուն ապահով ըլլալը ինքն ալ կը խոստովանի։

Զըսենք բոլորովին անհնար, բայց շատ հազուադէպ բան է որ մէկը իր չսիրած ասպարէզին մէջ յաջողութիւն գտնէ, երջանիկ ըլլայ։ Գործի սկսուած օրէն, պատանին ցուրտ վերաբերում մը, հակակրութեան պէս բան մը պիտի ունենայ իր ընդգրկած գործին հանդէպ, անոր դէշ կողմերը միայն պիտի տեսնէ, ու թէեւ նիւթական յաջողութիւններու մէջ ալ ըլլայ, միշտ պիտի յիշէ ան իր երբեմնի իտէալ ասպարէզը՝ որուն մէջ յաջողողներուն նախանձելի վիճակը ի տես բերելով, «ա՜խ» մը պիտի քաշէ սրտէն.... Եթէ քիչ մը սկզբունքի տէր եւ բաւական ձեռներէց է ան, այդպէս շուտով չպիտի լքէ իր ասպարէզի խօսքը, այլ վաղ կամ անագան անոր նուիրագործմանը պիտի ձգտի, նպաստաւոր թէ աննպաստ պարագաներու մէջ։ Քանինե՜ր կը ճանչնամ այս վերջիններէն, որոնք անողոքաբար կը մաքառին բաղդին դէմ՝ իրենց առեւտրական նպատակակէտին հասնելու համար լոկ. ամէնէն ծանր զրկանքներուն կը դիմադրեն, յոգնաչարչար աշխատութիւններու կը տոկան, բայց վերջապէս կը յաջողին....

Ձեռներէցութեան ոգին ամէն տղու քով չի գտնուիր սակայն, մեծամասնութիւնը միշտ լուռ համակերպողը կ'ըլլայ իր բաղդին, իրեն ցուցուած ասպարէզին կը հետեւի կամայ ակամայ՝ զուտ երազ մը դաւանելով գաղափարականը, զոր ի զուր պիտի աշխատի վանել մտքէն։

Ընկերային ստորճաններուն վրայ, ամէնէն աւելի միջակ դասակարգի տղաքները զոհ կ'երթան գաղափարականի խաբկանքին։ Աղքատները, բաղդին զրկեալները ըլլալով հանդերձ, մասնակի առաւելութիւններ ունին այդ մասին՝ միջակներէն։ Աղքատի տղան, յաճախ որբ ու ինքնագլուխ, տառապանքի ու զրկանքի վարժուած կ'ըլլայ, հետեւաբար շատ դժուար չպիտի գայ իրեն՝ ուզած ասպարէզին հետեւիլ. միւս կողմէ երբ ընդոծին կոչումը տեսնուի իր մէջ, բարերարներ չպիտի պակսին աղքատ ու չքաւոր տղուն ձեռնտու ըլլալու, զայն իր նպատակին հասցնելու համար։ Աղքատութիւնը շնորհ մը կ'ըլլայ այդպիսիներուն։

Սակայն, ըսել չեմ ուզեր սակայն՝ թէ աղքատները միշտ կը յաջողին. անոնցմէ շատերը նիւթական եւայլն դժուարութիւնները երեւակայելով, կանուխէն կը խեղդեն իրենց յոյսերը, իրենց փըլթթումին մէջ, այսպէս պծելով ապագայ յուսախաբութեան դառնութենէն։ Եւ այս պարագան ալ ինքնին առաւելութիւն մը չէ՞ այս դասակարգին համար։

Ըստ իս, ծնողական պարտականութեան նուիրագործումն ու լրացումը պէտք է ըլլայ զաւակը իր իտէալին հասցնել։ Հայր մը թող ջանք չընէ զաւակը իր կոչումէն շեղեցնելու, այլ ոգի ի բռին աշխատելու է զայն իր ասպարէզի նպատակին հասցնելու համար։

Անհերքելի գաղափար մըն է զոր կը յայտնեն հայրեր, ըսելով թէ «այս ինչ կամ այն ինչ ասպարէզը մեր շրջանակին չյարմարիր»։ աշխարհ այնչափ նեղ չէ որ մէկ միջավայրով մը սահմանափակուի. ինչ, մինչ այդպիսիները կը կարծեն թէ անպատճառ զաւակնին քթերնուն տա՞կ ըլլալով կրնան օգտակարութիւն մը ունենալ. մինչ իրենց շրջակայքը ասպարէզներ կը պակսին։

Հայրե՛ր, եթէ ձեր զաւակները իտէալ մը չունենան ձն իրենց, ուրախ եղէք ասոր համար, որ «իտէալը ուղեցոյցն է կեանքին, ինչպէս ղեկը նաւուն»։ տեսած է նաւ մը որ ընթանայ անղեկ ու աննպատակ, ալեկոծեալ ովկէանին վրայէն։ Ջանք մ՛ ըրէք զաւակնիդ իրենց իտէալին տանելու, մի խորհիք թէ աւելի շահաւէտ, աղուոր ասպարէզներ կան անդին. եւ եթէ անյաջողութիւններու իսկ մատնուին անոնք իրենց ընտրած ճամբուն վրայ, համբերութեամբ պիտի տանին իրենց լուծը. բայց այդ պարագային ալ մ՛ըսէք ըսել, «Ամէն շահաւէտ ասպարէզ մէկզի ձգելով իր նպատակին մղեցինք զինքը, ինչո՞ւ հապա չյաջողեցաւ։» Նաւն ալ ղեկ մը ունի, բայց ալիքները շատ անգամ ջարդուփշուր կ'ընեն ղեկն ալ, նաւն ալ։ Ի՞նչ գիտէք թէ ուրիշ ասպարէզի մը մէջ աւելի թըշուառ պիտի չըլլար զաւակնիդ։

Լրագրական թղթակցին մէջ, ուր մեծ տեղ մը կը տրուի կրթական հարցերու, ուր ամէն գրիչ շարժող այդ մասին խօսք մը ունի իր շրթունքին ծայրը, ինչո՞ւ յաճախ չեն խօսուիր ու գրուիր այս խիստ կարեւոր խնդրին վրայ որ ինքնին այնքան պէտք ունի խօսելու, ցորչափ ատեն հայրեր կը մնան դեռ իրենց նախապաշարեալ ըմբռնումին մէջ։

ՅԱԿՈԲ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ԴՈՒԻՍԷՆ ՇՔՕՏՐԱ

Պոլիսէն մեկնելով կիրակի ցերեկուան մօտ տեսանք Արգիպեղագոսի կղզիները ու ժամը 9ին հասանք Բիրէա, ուր շոգենաւը երկաթ նետեց եւ այդ գիշերը հոն մնալու առիթէն օգտուելով, ճամբորդները դէպի շոգենաւ եկած Օրել-Գալաս եւ Օրել Սբլանծիս դրօշ կրող նաւակներով դուրս ելան Բիրէան պտտելու։

Բիրէայի նաւամատոյցը որ Փալելիմանի ալ կ'ըսուի, քարափի մը ձեւը առած է եւ կանոնաւոր զբօսավայրեր ունի ամբողջ ելեկտրական լոյսերով զարդարուած. կառքերը լանտօ են եւ բաւական ալ աժան։ Հանրակառքերուն ձեւերը ճիշդ Պոլսոյ նման են միայն թէ քիչ մը աւելի լայն եւ մէկ կարգի վրայ չորս ձիով կ'երթան։ Փողոցները շատ լայն են եւ միանգամայն մաքուր, շէնքերը գրեթէ երկու յարկէն աւելի չեն. կան մէկ քանի հատ գլխաւոր բարձր շէնքեր ամբողջ արձաններով եւ քանդակներով զարդարուած. ունի շատ մեծ որբանոց մը զոր ժամանակաւ աղքատ մը շինել տուած է եղեր։

Երկուշաբթի առտու ժամը չորսին Բիրէայէն ճամբայ ելանք եւ երեքշաբթի իրիկուն ժամը իննին հասանք Բադրաս. մինչեւ գիշերուան ժամը չորսը հոն մնացինք. Բադրաս գրեթէ Բիրէայի նման է. ունի նաւամատոյցին մօտ ծովուն վրայ գլխաւոր սրճարան մը որուն ճիշդ մէջտեղը բարձրացած է գոյնզգոյն քարերով շինուած աշտարակ մը՝ ճակատը զետեղուած խոշոր ժամացոյցով մը։ Չորեքշաբթի առտու ժամը չորսին հասանք Քորֆու. շոգենաւը իր ճամբորդները հոն ձգեց եւ մեկնեցաւ դէպի Թրիէսթէ։ Երեք օր Քորֆու մնացինք Կ. Պոլիս անունով պանդոկը. այս միջոցին ամբողջ շրջանը ըրինք Քորֆուի. հոս ծովեզերեայ շէնքերուն մեծամասնութիւնը գրեթէ պանդոկ է. երեւելի է Սէն-Ժորժ պանդոկը որ առջեւին հրապարակ մը գրաւած է. որուն շրջանը ժամէ մը կրնայ ընել մարդ քալելով։ Այս պանդոկէն քիչ մը անդին կը գտնուին հին հելլենական արձանները որոնք Քորֆու բերուած են. ասոնցմէ մէկուն անունն է Նուանէա, որուն ձեռը կարծես թէ ժողովրդեան օրհնութիւն կու տայ։ Տեսանք նաեւ երեւելի բերդերը ծովեզերքին մօտ. իրարմէ գեղեցիկ գեղեցիկ շէնքերը եւ հասարակաց պարտէզները որոնցմէ ամէնէն երեւելին է Նարնջի եւ լիմոնի պարտէզը։ Ուրբաթ իրիկուն ժամը 11ին Կալաբեա շոգենաւով Քորֆուէն ճամբայ ելանք եւ գիշերուան ժամը երեքին հասանք Այ Սարանտա գիւղը, լուսին չըլլալուն եւ շոգենաւն ալ բացը կենալուն պատճառաւ բան մը չկրցինք տեսնել։ Շաբաթ առտու հասանք Աւլօնիա, այս տեղին վրայ բնաւ տեղեկութիւն չեմ կրնար տալ որովհետեւ գիւղը նաւամատոյցէն կէս ժամ հեռու է, միայն տեսանք մաքսը եւ պանդոկ մը։ Աւլօնիայէն հասանք Դրաճ որ ծովեզերեայ գիւղ մըն է ծառաստաններով շրջապատուած. Երբ Դրաճէն Շենկին հասանք ա՛լ բոլորովին շոգենաւէն ելանք եւ մօտով մը ճամբորդեցինք Պօյանա գետը։ Գետը իր երկու կողմերէ զարդարուած էր ընդարձակ ագարակներով եւ այգիներով. ձախ կողմերնիս դիտեցինք Թարա-Տաղի լեռները. հոս առաջին անգամ ըլլալով տեսանք գիւղացի կիներ որոնք քարէ տաշտերուն մէջ ձեռքերնին սափրած փայտերով լաթ կը լուային։ Շքոտրայի բաւական մօտեցած էինք ալ, ճամբան դիտեցինք երկրաշարժին գործած աւերները, ամբողջ հին Շքոտրան ժայռերու տակ մնացած է եւ մաս մըն ալ տակաւին ժայռերէ բարձր մնացած են։ Արդարեւ նշանակելի է Շքոտրայի կամուրջը՝ Պոլսոյ կամուրջին գրեթէ նման մեծութեամբ. կամուրջին տակէն կ'անցնի Պօյանա գետին մէկ ճիւղը. ձմեռը կարելի կ'ըլլայ եղեր պզտիկ շոգենաւով մինչեւ կամուրջ ճամբորդել ջուրին առատութեան պատճառաւ։ Շքոտրայի մէջ բաւական աղուոր շէնքեր կան, իսկ հին տուները գիւղական շէնքեր են. քաղաքին մէջ կայ հինգ Սլաւ եկեղեցի, իտալական երկսեռ վարժարան մը, հիւանդանոցը եւ թղթատունը։ Հայերը բաղդատաբար շատ քիչ են հոս, միայն հինգ ընտանիքներ կան։

ՕՐ. ՓԱՌԱՆՁԵՄ Հ. ԽՕՄԻԿԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՊԸ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՎՐԱՅ.— Պետական օրէնքին հետեւելով, այժմէն իսկ երկու կաթոլիկ կրօնական ընկերակցութիւններ կազմուեցան, որոնց պիտի յանձնուի իրենց թեմերուն եկեղեցական կալուածներուն վարչութիւնը, ինչպէս կը տրամադրէ օրէնքը։ Այս պարագան մեծ կարեւորութիւն ունի կրօնական խնդրոյն Ֆրանսայի մէջ առնելիք երեւոյթին համար։ Այս երկու նորակազմ կաթոլիկ ընկերակցութիւնները ուղղակի Պապին կոնդակին հակառակ կազմուած են, որ կ'արգիլէր այդպիսի ընկերակցութեանց հաստատութիւնը։ Եկեղեցական գոյքերուն այս երկու ընկերակցութեանց յանձնուիլը շատ դէշ տպաւորութիւն ըրած է Հռոմի մէջ, ուր հակառակ կը նկատուի Բաժանման Օրէնքին չորրորդ յօդուածին, եւ հետեւաբար Պապը առօք ալ պիտի ուզէ արդարացնել իր ընդդիմութիւնը։ Այս տրամադրութեան ապացոյց կը նկատուին Պապին յայտարարութիւնները, զորս ըրաւ անցեալ օր Կոլուայի մէկ խմբագրին.— «Ես չեմ որ կը մերժեմ այս օրէնքը, այլ Քրիստոս է մերժողը, ես անոր փոխանորդն եմ միայն։ Այս օրէնքին մերժումը կ'ըլլայ Քրիստոսի միջոցաւ, որ կաթոլիկ Եկեղեցիին իր տուած կազմութեան եւ իր վարդապետութեան ուժով այդպիսի օրէնքի մը դատապարտութիւնը վճռած է։ Մարդկային օրէնքները չեն զօրեր Քրիստոսի Եկեղեցիին կազմութեան եւ անոր վարդապետութեանց դէմ»։

Թղթակիցը հարցուց թէ Վատիկանի այս վճռին անմիջական արդիւնքը ինչ պիտի ըլլայ։ Պապը պատասխանեց.— «Նախախնամութիւնը միայն կրնայ այդ հարցումին պատասխանել։ Պապը իր պարտաւորութիւնը կատարեց ի՛նչ կերպով որ իրեն կը թելադրէր Եկեղեցիին բարոյական բարիքը։ Կաթոլիկ վարդապետութեանց յարգանքը ի՛նչ որ կը պահանջէր իրմէ, ըրաւ զայն, քանի որ իրեն յանձնուած է անոնց պահպանութիւնը, եւ որոնք աստուածային բըղխումներ են։ Նախախնամութիւնը պիտի վճռէ ապագան։ Կը սպասեմ որ Նախախնամութիւնը իր ծրագիրը յայտնէ։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՆՈՐ ՃԱՌԸ.— Պատերազմական նախարար Հէլտէյն ուրբաթ օր Հէտինկթընի մէջ բանախօսութիւն մը արտասանելով յայտարարեց թէ զինուորական սպառազինութեանց կրճատումը այլ եւս պիտի չշարունակուի Անգլիոյ մէջ։ Անգլիա չի կրնար ասկէց աւելի սահմանափակել իր սեփական պաշտպանութեան միջոցները, ցորչափ միւս Տէրութիւնները չեն հետեւիր իր օրինակին։ Եթէ Անգլիա իր զէնքե-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(6)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Բ.

Դուքսը տեսնելով որ կարելի պիտի չըլլայ իր կինը որոշումէն ետ կեցնել,

—Աղէկ, ըսաւ, անպատճառ ծեծ ուտելու համար կռիւին միջամտել, անոր ըսելիք չունիմ, բայց էշ նահատակ ըլլալն ալ խելացութիւն չէ. ականջովդ լսեցիր որ երկու ձկնորսները մինչեւ կէս գիշեր պիտի սպասէին հոն, Օտտըրլանտէն գալով, անտեղէն անցնող մարդը հետապնդելու համար։

—Է՛, ի՛նչ կ'ըլլայ ատկէց։

—Ի՛նչ պիտի ըլլայ. ձկնորսները երբ երկրորդ անգամ մեզի տեսնեն իրենց մօտ, անպատճառ պիտի հասկնան գործին էութիւնը ու առանց բերան բանալ տալու մէկ հարուածով պիտի ջախջախեն երկուքս ալ։

—Ես ձեր կարծիքէն չեմ, ո՛վ կը ստիպէ մեզի որ ուղղակի ձկնորսներուն վրայ երթանք. մենք մեր նաւակովը անոնցմէ շատ վեր կը կենանք Օտտըրլանտի ճամբուն վրայ եւ անոր կ'զգուշացնենք թէ երկու ոճրագործներ իր անձին կ'սպասեն։

—Բայց մենք այդ մարդը չենք ճանչնար, սիրելի՛ս։

—Ատիկա ալ արգելք մը չէ. որդէն անցորդները այնչափ քիչ են որ հազիւ մէկ երկու մարդու պիտի հանդիպինք. անոնք ալ կը կեցնենք եւ կը հարցնենք։

Դուքսը հիացական շարժումով մը ողջագուրեց կինը ու զայն բազուկներուն մէջ առնելով,

—Կեցցե՛ս Սառա, կեցցե՛ս սիրելի ամուսինս ըսաւ, դուն կին չես հրեշտակ մըն ես։

Հինգ վայրկեան ետք երկու ամուսինները մեկնեցան քաղաքապետարանէն ու քաղաքին նեղ փողոցներէն անցնելով, հասան Չարքինկ-Լիթի քարափը. Բակեցին նաւակը ցամաքին միացնող պարանը. թեթեւաշարժ նաւակը մարը մտնող արեւին վերջին ծալքերովը ընդելուզուած գետին վրայէն սլացաւ սուրայ թռչունի մը նման։

Երկու ամուսիններ թէեւ նուիրական պարտականութենէ մը դրդուած՝ ձեռնարկած էին այս անձնազոհութեան գործին, սակայն վախը սաստիկ էր երկուքին ալ մէջ, որոնք արդէն իսկ կը կշռէին վտանգին մեծութիւնը ու իրենց սպառնացող չարիքը։ Երբ բաւական առաջացան,

—Ճանչցա՛յ գոչեց Սառա, կանանչով ճերմակով ներկուածը ջաղացքն է, ճանչցայ։

—Ոճրագործներէն 7—800 մեթր հեռու կը գտնուինք, ալ պէտք է որ հոս կանգ առնենք։

Երկուքը մէկէն կեցուցին նաւակը ու դուրս ելնելով, զայն սէզերուն մէջ ձգեցին։ Ետքը երկու ամուսինները ուռենիի մը տակ պահուըտեցան։ Ճամբան զոր պիտի լրտեսէին երեք մեթրի չափ հեռի էր իրենցմէ որմէ անդին ընդարձակ մարգագետին մը կը տարածուէր, վաթսուն սանթիմէթր բարձր ցողուններով, ինչ որ կը դիւրացնէր առնց լրտեսութեան պաշտօնը։

Դուքսն ու դքսուհին թէեւ գետին դիմացի եզերքէն կը նշմարուէին, սակայն սարսափ անպատեհութիւն մը չունէր, քանի որ ոճրագործներն ալ գետին ասդին կողմը՝ իրենցմէ հեռու կը գտնուէին։

Միւս կողմէ գիշերը կամաց կամաց կը մօտենար. դաշտը, մարգագետինները, գետեզերքի ծառերը եւ ամբողջ բնութիւնը գոց կապոյտ գոյն մը կ'առնար։ Երկնակամարին վրայ լուսաւորները ելեքտրական լամբարներու նման մէկիկ մէկիկ փայլիլ կ'սկսէին իրենց ցոլարձակ լոյսով։ Լուսինը ծանր ծանր կը յառաջանար. ամէն կողմ խոր լռութիւն մը կը տիրէր։ Այլ եւս ո՛չ գետին ճողփիւնը կը լսուէր, ո՛չ ալ ջաղացքին անիւները կը դառնային։

Երկու ամուսինները պահ մը տեսարանին վսեմութենէն արբշռած, մոռցան իրենց սպասող վտանգին մեծութիւնը, Սառա երգի նմանող ձայնով մը,

—Բան մըն ալ չերեւար, ըսաւ։

Լիւսիէն ականջները սրելով,

—Այո՛, բան մըն ալ չերեւար, ձայն չը լսուիր. դժբաղդ մարդը անպատճառ ուրիշ ճամբէ մը անցած ըլլալու է։

—Վնաս չունի յարեց Սառա, դարձեալ արդիւնքը միեւնոյնը պիտի ըլլայ, եթէ ուրիշ ճամբէ մը անցնի, այդ մարդոցը ձեռքը չպիտի իյնայ եւ պիտի ազատի իրեն սպասող վտանգէն։

—Բայց սիրելիս կը մոռնաք որ եթէ մարդը այս տեղէն չանցնի, ամբողջ գիշերը պիտի ստիպուինք հոս սպասել։

—Ի՛նչ փոյթ ունի յարեց Սառա, տեսէք բնութիւնը այնչափ քաղցր է որ...

—Այս բանաստեղծութիւնը կը հասկնամ, բայց յոգնութիւն ալ պէտք չէ մոռնալ։

—Ա՛հ, դուն ալ ո՛րչափ դրական մարդ ես, Լիւսիէն։

Սառա անմիջապէս ետ առնելով խօսքը,

—Ներեցէ՛ք, գոչեց, անուշ չնեղուեցաք, այս անգամ չմտածած խօսեցայ. մինչդեռ պէտք էր որ հետեւանքը նկատողութեան չառած չխօսէի. ինչ եւ է, ես սալէս մտածած էի թէ՝ վերջին կառախումբը ժամը 9ին կը մեկնի Օտտըրլանտէն։ Եթէ մինչեւ ժամը ինը մէկը չտեսնանք, կրկին Վէզէ կը դառնանք. հարկաւ հոն կը գտնանք հիւրանոց մը, ուր յոգնութ. գոյութիւն չունենայ... բայց... բայց... ձայն մը կայ ճամբուն վրայ... ականջ տուր Լիւսիէն... կը սխալի՞մ արդեօք...

Դուքսը ականջ տուաւ եւ լռութեան մէջ ճշմարտապէս ոտնաձայն մը առնելով, ամուսնոյն ձեռքէն քաշեց զայն լռեցնելու համար։

Երկուքն ալ հուժկու մարդու մը ոտնաձայնը լսեցին. կարծես գետինը կը դղրդար անոր գարշապարներէն։ Նոյն պահուն թեթեւ սպիտակ ամպ մը ծածկած էր հորիզոնը։ Դուքսը ու դքսուհին մթնշաղին մէջ մարդու մը ստուերը նշմարեցին։ Երկուքն ալ անմիջապէս դուրս ելան իրենց թաքստոցէն, առաջ անցան ու գոչեցին.

—Կը հաճի՞ք քիչ մը մեզի մօտիկ ընել, մի՛ վախնաք ձեզի չարիք մը գործելու մտադիր չենք։

Այս ազդարարութիւնը սակայն բուն իսկ իր ժամանակին չէր եղած, որովհետեւ անծանօթը դէպի ի մարգագետիններ նետուեցաւ։ Բնականաբար հոն գտնուած խոտնդաններէն մէկուն հանդիպած ըլլալու էր, քանի որ աջ ու ձախ երերալով գետին փռուեցաւ։

Թէեւ անծանօթին մարմինը մութին մէջ խիստ հսկայ էրիկ մարդ մը ըլլալ ենթադրել կուտար, սակայն ինկած պահուն կնոջական ձայն մըն էր որ գոչեց.

—Օգնութի՜ւն, օգնութի՜ւն, կեանքս փրկեցէ՛ք։

Դուքսն ու դքսուհին, էրիկ մարդ մը փրկելու նպատակով այս վտանգաւոր գործին ձեռնարկած էին եւ հիմայ իրենց առջեւ կարճահասակ եւ գիրուկ կին մը կը գտնէին։

(Շարունակելի)

կէցութեան ծրագրին մէջ աւելի առաջ երթայ, ասոր անխուսափելի հետեւանքը կ'ըլլայ իր դիւանագիտական դիրքին տկարացումը։ Անգլիացի ժողովուրդը պիտի սրտմտի այսպիսի զէնընկէցութեան մը վրայ, որովհետեւ նաւատորմիղը իր գոյութեան ամենամեծ միջոցն է, և չի թողուր որ անոր մեծութեան և գերակշռութեան համար անպաստ կարգադրութիւններ ըլլան։ Ուստի անգլիական կառավարութիւնը պարտաւոր է այս մասին յոյժ զգուշաւոր ընթացք մը հետեւիլ։ Իւրաքանչիւր Անգլիացի պիտի մարզուի՝ ի հարկին իր երկրին պաշտպանութեան համար օգտակար ըլլալու։ Այսօր անգլիական բանակը լաւագոյն է քան հարաւ-ափրիկեան պատերազմին ժամանակ, իսկ աւելի անցեալին բաղդատմամբ՝ անհամեմատ կերպով լաւագոյն։ Դեռ վեց տարիէ ի վեր է որ անգլիական բանակին վերակազմութեան համար նախաձեռնութիւնը կ'աշխատի, բայց սպառուած բոլոր արդիւնքը ձեռք բերելու համար սերունդի մը աշխատութիւն պէտք է։

Գերմանիա գրեթէ քսան տարի աշխատեցաւ իր բանակը կազմակերպելու համար։ Երբ բանախօսը անցեալները Վիլհէլմ կայսեր բարեհաճութեան շնորհիւ կրցաւ գերման բանակին վարչութեան յատկութիւնները սովրիլ, որ ի վիճակի է Անգլիոյ կրցածէն շատ աւելի մեծ բանակ մը օժտել, և սակայն քիչ մը աւելի դրամ ծախսելով, զարմացումով հարցուց գերման պատերազմական նախարարին.— «Ինչպէս այսքան մեծ արդիւնք կրնաք ձեռք ձգել ա՛յսքան քիչ դրամով։» Գերման նախարարը պատասխանեց.— «Որովհետեւ ուշի ուշով կը մտածենք թէ ի՛նչ կերպով ծախսենք իւրաքանչիւր ֆէնիկը»։ Մր. Հէլտէյն ևս այս ծրագրին պիտի հետեւի, կարեւորը պիտի ընէ անգլիական բանակը աւելի բաղձացեալ կացութեան հասցնելու։ Բանակին համար միս հայթայթող վաճառականներուն հետ կնքած վերջին պայմանագրութեամբ 51,000 անգլ. ոսկիի խնայողութիւն ըրաւ, և որոշեց նաեւ ետ կանչել Ս. Հեղինէ կղզին պահակազօրքերը, որոնք հոն պէտք չունին։

«ՄԷԹԷՕՐ»Ի ՄԻՋԱԴԷՊԸ.— Աւստրիական բանակին մէջ առաջին տեղակալ և Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր մէկ թիկնապահին որդին՝ Պառոն ֆօն Պօլֆրաս, որ Մէթէօրի մէջ կը գտնուէր և Բօրթսմութի առջեւ եղածները աչքովը տեսաւ, զարմանք կը յայտնէ գերման մամուլին իրարանցումին վրայ և կը շարունակէ.—

«Սեպտ. 17ի ծրագրին համաձայն Մէթէօր խարիսխ նետեց Ուայթի առջեւ (Հուայթ կղզի) և սակայն անկարող եղաւ ցամաք հանել իր 130 ուղեւորները ծովուն խանգարեալ բայց ոչ բնաւ փոթորկալից վիճակին պատճառաւ։ Որովհետեւ ուղեւորներուն ցամաք հանուիլը դժուար պիտի ըլլար, ուստի Մէթէօր առանց իր ուղեւորներուն բան մը հաղորդելու Բօրթսմութ առաջացաւ, ուր անգլիական ազգային երգին ձայնով և առաջնորդութեամբ նաւուղիղի մը առաջնորդուեցաւ զինուորական նաւահանգստին ներքին մասին մէջ խարսխանշի մը կապուելու համար։ Մէթէօր ողջունեց իր դրօշներով, որուն պատասխանեցին բոլոր բրիտանական նաւերը։ Կ'երեւի թէ նաւապետը չիմացաւ անգլիական շոգեմակոյկի մը ձայնը թէ նաւահանգստին այդ մասը Մէթէօրին տեղը չէր. ուստի վերջապէս երբ Մէթէօր փորձեց խարսխանշի մը հասնիլ, անգլիացի նաւային սպայ մը շոգեմակոյկով եկաւ և նաւուղիղին հասկցուց թէ Մէթէօր պէտք է մեկնի զինուորական նաւահանգիստէն. ասոր վրայ նաւը առանց հովէն կամ օդէն ո և է արգելքի հանդիպելու Բօրթսմութէն մեկնեցաւ և Հուայթ կղզին չուրջը դառնալով Պրայթըն գնաց առանց օդային ամենափոքր անպատեհութեան։ Ծովը քիչ մը խառնուած էր, բոլորովին անվնաս։ Միջադէպին ա՛յնքան քիչ կարեւորութիւն տուինք որ զարմացանք երբ Համպուրկի և ուրիշ թերթերու մէջ կարդացինք «Անգլիական բարբարոսութեան» վրայ հանդէպ գերման նաւու մը որ նաւահանգստին մէջ ապաստան կը փնտռէր, և փոթորկալից օդի մը ատեն վռնտուած էր։ Երբ գիտցուի թէ ուղեւորներէն շատերը լուսանկարչական գործիքներ ունէին և կրնային առիթէն օգտուելով քաղելով ամրութեանց պատկերները առնել, երբ գիտցուի թէ «փոթորկալից ծով»ու խնդիրը առասպել մըն է միայն ա՛յն ատեն երբեք «բարբարոսական» պէտք չէ համարիլ բրիտանական նաւային իշխանութեանց գործողութիւնը։»

ԿԵԴՐ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.— Չատ լճէն առնուած լուրի մը նայելով, բրիտանական բնիկ զօրքերը սեւամորթ տասնապետի մը հրամանատարութեամբ, ընդամէնը 7 հոգի, երկու ժամ դիմադրեցին և ի վերջոյ վանեցին 500 Թուարէկներ, որոնք յարձակած էին անգլիական բերդի մը դէմ. ութսունի դէմ մէկի հաշուով դիմադրեցին։

Ցունիսի մէջ արդէն Նոյի բրիտանական պաշտօնեաները Թուարէկ կամ Թիպու բնիկներէն յարձակում կրեցին անգլօ-ֆրանսական սահմանագլխին վրայ Չատ լճին հիւսիսային արեւմտեան կողմը։ Հիւսիսային Նիկերիոյ մէջ թէ՛ անգլիական և թէ ֆրանսական պահականոցները բնիկ քաղաքէն հեռու չինուած են, այս կերպով կղզիացած դիրք մը ունին բլուրներու վրայ։ Այս յարձակումն է որ հիմա կրկնեցին Թուարէկները թունաւոր նետերով և նիզակներով զինուած, վահաններ ալ բռնած իրենց առջեւ, և այսպէս երկու ժամ ուզեցին յաղթահարել կէս երկվեցեակ բնիկ զօրքերու, որոնք վերէն կը պաշտպանէին իրենց բերդը։ Այս նպաստաւոր դիրքէն օգտուելով շատ մը յարձակողներ սպաննեցին որոնց մնացեալները յուսահատելով ետ քաշուեցան։ Սեւամորթ տասնապետը պիտի վարձատրուի իր դիւցազնութեան համար։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ ՍԻՐԱՑԻՆ ՎԷՊԸ.— Աբբա Տըլառիւ իր սիրավէպին առաջին գլուխները կը հրատարակէ Բարիզեան թերթի մը մէջ, իր և իր ընկերուհիին պատկերներով. վերջինը գեղեցիկ չի կրնար ըսուիլ։ Տըլառիւ նախ կը յայտարարէ թէ պահած է իր հաւատքը և իր զգացումները հանդէպ Եկեղեցիին, և իր «յարգանքը Պապին համար» փոփոխութիւն կրած չէ։ Պարզապէս խեղճ մարդ մըն է ինքը, որ խղճեց իր ուխտը, որովհետեւ չկրցաւ դիմադրել։ Ինք ալ լիովին գիտակ է իր յարուցած գայթակղութեան, և ա՛յն ահաւոր հարուածին զոր տուաւ իր սուրբ մօրը՝ Եկեղեցիին, ա՛յնպիսի ժամանակի մը մէջ, երբ Եկեղեցին հալածանքի ենթարկուած է արդէն։ Բայց փորձութեան դէմ կռուեցաւ երեք տարի, իր ընկերուհին ալ նմանապէս։ Ամբողջ այդ միջոցին երբեք վայրկեան մը խոստովանարանէն դուրս իրարու հետ չտեսնուեցան, որպէսզի աղետաբեր գլուխ գլխի խօսակցութենէն զգոյշ կենան, բայց չեղաւ վերջապէս և տեղի տուին։

«Իմ մէջս մարմնաւոր մարդը յաղթեց գերբնական մարդուն։ Բնութիւնը վանեց շնորհը։ Բայց գոնէ չփափաքեցայ պղծել սքեմս, և ասոր համար փախայ. ասոր համար դարձայ մարդոց մէջ, ես հովիւս փոխուեցայ՝ ոչխարի մը, մտքիս առջեւ ստորնացած, մասս մէջ երջանիկ, բայց սրտովս բեկուած, խորտակուած։»

Այս յառաջաբանէն վերջ յօդուածագիր Տըլառիւ կը բացատրէ թէ այս յիշատակարանները գրի առնելուն իր նպատակն է վերջ տալ գայթակղութեան։ Իրեն աջակից է Մառի Ֆօէմօն, զոր կը կոչէ.— «այսօրուան նշանածս, վաղուան կինս»։ Կը փափաքին ջնջել իրենց տուած օրինակը, որուն չկրցան դիմադրել, և կը յուսան թէ մասամբ մը համակրութիւն պիտի գտնեն։ Ուստի հրապարակային խոստովանութիւն կ'ընեն, որ հանրային հետաքրքրութիւնը կրնայ գոհացնել առանց ինկած առնելու իրենց արժանապատուութիւնը։

«Պիտի հասկնան թէ ի՛նչպէս կռուեցանք երեք տարի, ամենածանր ապաշխարութեան մը տակ մնալով, նիհարցնելով մեր հոգիները և մեր մարմինը, աղօթքի դիմելով անձկութեամբ, և մեր չարիքին համար դարման պրպտելով, որ, աւա՜ղ, չգտնուեցաւ, և պիտի հասկնան պարտութիւնը, անկումը»։

Յետոյ կը յայտարարեն թէ ի՛նչ տանջանքի և խորհրդաւորութեան ա՛յն վայրկեաններուն ուրիշներուն կողմէ իրենց քաշած նեղութիւնները պիտի չպատմեն, կը ներեն ամէնուն, և վրէժխնդրութենէ կը զգուշանան։ Իրենց դիրքը հիմա ո՛րքան ալ նուաստ ըլլայ է, բայց Եկեղեցիին միայն կը վերաբերի այս խնդիրը. և իրաւունք ունին իրենք ալ մեղանչողներուն նման նկատուելու, որոնց առջեւ բաց է աստուածային գթութեան դուռը, և իրենց խղճին ու Աստուծոյ միայն պատասխանատու են։ Եթէ իրենք յանցաւոր են,—կը վերջացնէ նախաբանը,— Երկնաւոր դատաւորը միայն կրնայ դատել զիրենք, և մարդ չի կրնար իրենց և Աստուծոյ մէջտեղ մտնել։

ԱՆԳԼԻԱ ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՇԻՆԷ.— Երեք նոր զրահաւորներ պիտի շինուին Տրէտնօթի բարեփոխուած ձեւին համեմատ։ Առ այժմ ետ պիտի մնար այս շինութիւնը, բայց օտար Տէրութիւնները Անգլիոյ զէնընկէցութեան գաղափարին համապատասխան ընթացք ցոյց չտալով, կառավարութիւնը որոշեց այս տարուան նաւային ծրագիրը ամբողջացնել։ Երկուքը արքունի նաւարանին մէջ պիտի շինուին, միւսը մասնաւոր նաւարանի մը կողմէ։ Վեց ամիս վերջ ծով պիտի կրնան իջնուիլ, իսկ 1908 աշնան պատրաստ պիտի ըլլան գործնական ծառայութեան, և Անգլիա պիտի ունենայ չորս Տրէտնօթ։

ՊՂԻՆՁԻՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԻԿ ՍՊԱՌՈՒՄԸ.— Այս տարի յուլիսէն ի վեր բարձրացող պղինձին գինը վերջին օրերս բուն աւելի սաստիկ կերպով բարձրացած է։ Յուլիս 16ին Լոնտոնի մէջ պղինձի թոնն կ'արժէր 79 անգլ. ոսկի, յուլիս 31ին 82½ ոսկի, օգոստոս 15ին 83¼ ոսկի, օգս. 31ին 85⅜, սեպտ. 21ին 88½ ոսկի և սեպտ. 28ին 90½ անգլ. ոսկի։ 1888 սեպտ.էն ի վեր այսքան բարձր պղինձի գին տեսնուած չէր։ Պղինձին ներկայ բարձր գիներուն կացութիւնը համաշխարհիկ սպառումին աւելնալուն կը վերագրուի, որուն դժուարաւ կրնայ համակերպիլ արտադրութիւնը։ 1888ին բարձրանալուն պատճառը շահադիտութիւնն էր միայն։ Մասնագիտական շրջանակներու մէջ կ'ենթադրուի թէ այս տարի պղինձին սպառումը իրապէս արտադրութենէն շատ աւելի եղած է։ Գլխաւոր սպառող երկիրներն են հիմա Միացեալ Նահանգները և Գերմանիա, որոնք ելեկտրական նպատակներու համար առատ քանակութեամբ պղինձ կը սպառեն։ Ցունվարէն սկսեալ մինչեւ Օգս.ի վերջ Միացեալ Նահանգները արտածած են 140,000 թոնս պղինձ, որուն 80,000ը միմիայն Գերմանիոյ համար։ Պղինձին պակսելուն վրայ առ այժմ ոեւէ վտանգ չի նախատեսուիր, որովհետեւ Ճաբոն, որ պատերազմի միջոցին չկրցաւ պղինձ արտածել, հիմակ որ բաւականաչափ գործաւորական ուժեր ունի դարձեալ իր տրամադրութեան տակ, հակառակ իր ներքին սպառման աւելնալուն, ստուար քանակութեամբ պղինձ կ'արտածէ։ Ամերիկա, որ մինչեւ ցարդ եւրոպական հրապարակին համար արտադրութեան անհրաժեշտ կեդրոն կը համարուէր, հիմակ այդ հաշուով չըմբռնուիր, որովհետեւ անոր արտածութիւնը հետզհետէ կը պակսի, իր ներքին սպառումին անընդհատ աւելնալուն հետեւանքով։

ԳԵՐՄԱՆ, ՌՈՒՄԷՆ ԵՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ.— Պէրլինի Սակարանի Թերթը Պուքրէշէն առնելով կը ծանուցանէ թէ վերջին օրերուն միութիւն մը գոյացած է գերման, ռումէն և ռուսական քարիւղի ընկերութեանց միջեւ ամերիկեան քարիւղի ընկերութեան դէմ պայքար մղելու համար։ Գերման և Ռումէն քարիւղի ընկերութիւնը 30 միլիոն մարք դրամագլուխ ունի ինչպէս նաեւ ցամաքի և ծովու վրայ փոխադրութեան ընտիր միջոցներ, պիտի աշխատի նաեւ բոլոր երկիրներուն մէջ գնուելի կազմակերպութիւններ ընելու, որպէս զի Ռօքֆէլլըրի Սթանտարտ-Օյլի ընկերութեան դէմ յաջողակ մրցում մը ընեն։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ-ԱՄԵՐԻԿԱ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽԻՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ.— Համպուրկ-Ամերիկա շոգենաւային ընկերութեան Ուրբաթ օր արտաքոյ կարգի ընդհանուր ժողովին մէջ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ նախագահ Մ. Պալինի առաջարկութիւնը՝ հիմնական դրամագլխին վրայ 20 միլիոն մարք աւելցնելու մասին։ Ընդհանուր Տնօրէնը ընկերութեան գործառնութեանց վրայ հետեւեալը խօսեցաւ.— Անցեալ երկու տարիներուն մէջ արտասովոր շահերու պէտք ունեցանք շոգենաւեր գնելու և փոխադրութիւններ ընելու նոր ոգեւորութեամբ։ Այս տարի այս արտասովոր շահերը կրկնուած են։ Յառաջիկայ տարուան համար, ո՛րչափ որ կրնանք այժմէն դատաստան ընել, պայմանները մասնաւորապէս նպաստաւոր կ'երեւին։

ՌՈՒՍՔ ԵՒ ՃԱՊՈՆՑԻՔ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Հ. Արեւելքի ռուս զօրաց ընդհանուր հրամանատար զօրավար Կրօտեքով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է ներքին գործոց նախարարին.— 1905 Հոկտ. 30ին Ցիցիհարի մէջ ճաբոնցի և ռուս զօրքերուն վերին հրամանատարներուն կողմէ կնքուած պայմանագրութեան մէջ սա՛ տրամադրութիւնը կայ որ, ի բաց առեալ բնիկները, մէկ շրջանակէն միւս շրջանակին անցքը երկու բանակներուն վերին հրամանատարներուն փոխադարձ հաւանութեամբը պիտի ըլլայ։ Նիքոլա կայսրը հիմա ճաբոնական կառավարութեան կողմէ եղած առաջարկի մը հետեւանքով Ցիցիհարի պայմանագրութիւնը չեղեալ համարելու մասին, Սեպտ. 9ին կը հաստատէ Նախարարաց Խորհուրդին մէկ որոշումը, որուն համեմատ կ'ընդունուի ճաբոնական առաջարկութիւնը և կը յայտարարէ թէ ռուս զօրքերուն կողմէ գրաւուած Մանչուրիոյ հիւսիսային գաւառներուն մէջ միւս օտարահպատակներուն նման ճաբոնցիներն ալ կրնան ազատ մուտք վայելել, և ռուսական իշխանութիւնք չունին պատիժ ենթարկելու զանոնք։ Եթէ ռուսական շրջանակին մէջ ճաբոնցի հպատակ մը ոճիր մը գործէ, ճաբոնական կառավարութեան պէտք է յանձնել զայն։ Սեպտ. 28էն սկսեալ այս որոշումը պիտի գործադրուի։

ՄԻՋԻՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ.— Աւստրիոյ մէջ կազմուած Միջին Եւրոպայի Տնտեսական Միութեան կողմէ հրատարակուեցաւ իբրեւ առաջին ձեռնարկ գրքոյկ մը սա վերնագրով.— «Աւստրիա-Մաճառաստան և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները իրենց առեւտրական-քաղաքական յարաբերութեանց մէջ»։ Այս գրութեան ոգիին և պարունակութեան վրայ խօսելէ առաջ, համառօտ տեսութիւն մը ընենք Միջին Եւրոպայի Տնտեսական Միութիւններուն և անոնց նպատակին վրայ։

Տնտեսական միութիւններ կ'ըսենք, որովհետեւ իրապէս անոնցմէ երեք հատ կայ արդէն, գերմանական, աւստրիական և մաճառական։ Իրարմէ բոլորովին անկախ կը գործեն, բայց միակ նպատակի մը կը նկրտին։

Դարձեալ տեսարանին վրայ առաջին տեղը կը բռնէ Միջին Եւրոպայի Տէրութեանց՝ ի մասնաւորի գերման կայսրութեան և Աւստրիոյ-Մաճառաստանի անտեսական սերտ առնչութիւնը իրարու հետ, յորմէ հետէ անդրովկիանեան երկիրները և ի մասնաւորի Միացեալ Նահանգները իրենց հացաբոյսերով Եւրոպան կ'ողողեն, և իրենց արտադրութիւնները մեծաքանակ արտածելով, Եւրոպայի բնիկ արտադրութեանց գիները սաստիկ կերպով կ'իջնեն։ 1885էն իր վեր Եւրոպայի միջազգային երկրագործական համաժողովներուն մէջ միշտ փափաք կը յայտնուի եւրոպական կամ գոնէ միջին եւրոպական Տէրութեանց կողմէ ընդհանուր գործողութիւն մը մղել Ամերիկայի դէմ։ Սա՛ գաղափարը յայտնուած է միշտ.— Մաքսային միութիւն մը կազմել առաւել կամ նուազ սերտ համաձայնութեամբ, ինչ որ միակ կարելիութիւնն է Նոր Աշխարհին տնտեսական յարձակումը կորովի կերպով վանել կարենալու համար։ Բայց այս մաքսային միութիւնը չի կրնար արդիւնաւորուիլ, քանի որ իւրաքանչիւր Տէրութիւն կ'աշխատի իր մաքսերը բարձրացնել եւրոպական արտադրութեանց դէմ։ Հետեւաբար մաքսային միութեան խարիսխի մը վրայ Ամերիկայի դէմ պայքարելու գաղափարը արժէքէ զուրկ է, նկատելով որ նոր կնքուած առեւտրական պայմանագրութիւններուն մէջ բարձր ի գլուխս կը պարծի մաքսապաշտութիւնը։

Իբրեւ երկրորդ միջոց խորհուեցաւ Միջին Եւրոպայի տնտեսական միութեանց գաղափարը, ասով ազդելու համար առեւտրական պայմանագրութեանց վրայ, փոխադարձ գաղափարներ հաղորդելով իրարու Եւրոպայի արտադրութիւնները պաշտպանելու մասին։

ԱՐԻԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒՆ ԿՐՕՆՔԸ.— Գերման բարձր Գիտութեանց համաժողովին մէջ Վիեննայի համալսարանին բրօֆէսէօրներէն Տր. Լէօբօլտ Շրէօտր հետեւեալը խօսեցաւ.— Արիական ժողովուրդներուն կրօնքին մէջ բնութեան պաշտամունքը առաջնակարգ դեր մը կատարած է։ Բայց բնութեան աստուածներուն պաշտամունքը կը բաղկանար աւելի մոգական և խորհրդանշանական սովորութիւններէ քան թէ բուն իմաստով պաշտամունքէ։ Ճարճատուն կրակներով կ'ողջունուէր որ և է ձմրան միջինքէն սկսեալ մինչեւ ամառնային արեւադարձին շրջանը. և այս կրակներուն միջոցաւ կը հաւատային արեւը նորոգել, զօրացնել, առաջ բերել անոր բարձրացումը։ Արիական բնապաշտութեան տօներուն մէջ ամէն բանէ առաջ կը գործածուէր կախարդական զօրաւոր միջոց մը, զոր կը ճանչնան բոլոր նախնական ժողովուրդները.— Պարը.— Նախնական ժողովուրդներուն մէջ պարը գրեթէ աղօթքին տեղը կը բռնէր։ Արիականք ևս մեծ կարեւորութիւն կուտային պարին և եռանդով կը գործածէին զայն իրենց բնապաշտական տօներուն, իրենց կեանքի հանդէսներուն առթիւ, արեւ, անձրեւ, աճում և բարօրութիւն խնդրելու համար։ Ուրիշ տեսակ բուռն և կորովի շարժումներու ալ նմանօրինակ ազդեցութիւն կը վերագրուէր, զոր օրինակ՝ ճօճումին։ Կը հաւատացուէր թէ նոյն իսկ արեւը այս տօներուն և հանդէսներուն առթիւ ուրախ զուարթ կը կայտռէր, կը պարէր և կը տատանէր։ Զանազան տեսակ արշաւներն ալ, ինչպէս ոտնարշաւը, հեծելութիւնը, նոյնօրինակ ազդեցութիւններ առաջ կը բերէին։ Այս ամէնը կախարդական շարժումներու հետ առնչութիւն ունէր հին ժամանակները։ Ցունաց մէջ ասոնք ազգային խաղերու փառաւոր հանդիսանքին վերածուեցան։ Միջին և հիւսիսային Եւրոպայի արիականներուն մէջ իբրեւ ժողովրդային սովորութիւններ ալ կը կիրարկուէին այսպիսի տօներու առթիւ ընդհանուր բարօրութիւն և մանաւանդ առատ անձրեւ ապահովելու համար։ Բուսական աշխարհին հակառակորդ դեւերը ներկայացնող մասնաւոր մարդիկ ջուրին մէջ կը նետուէին։ Սակայն մարդկային բարօրութեան համար ամէնէն աւելի կարեւոր էին սերնդագործութեան սովորութիւնները, որոնք սեռային համարձակ ազատութեամբ աւանդական մեծ տօն մը կը նկատուէին։ Այս առթիւ կ'երգէին նորահաս արեւուն լուծքին հետ ամուսնութեան երգերը։ Կենդանիներու այս տօնին քով տեղի կ'ունենար նաեւ մեռեալներու տօնը, որ կը սկսէր աշնան մէջ և իր բարձրագոյն աստիճանին կը հասնէր ձմրան կիսուն, ամէնէն անախորժ և ցուրտ եղանակին։ Բաժանեալ հոգիներուն բանակը ներկայ կ'ենթադրուէր ինչ ինչ ժամանակներ հովին և փոթորիկին մէջ, որոնց շունչին մէջէն կը յայտնէին անոնք իրենց կենդանութիւնը, աստուածներէ կամ աստուածուհիներէ առաջնորդուած։ Հոգիներու այս թափօրը կը ներկայացուէր գերկընդխառնումներով, արշաւներով, ոստումներով և պարով։ Թատրոնը այս դիմակաւոր թափօրներէն էր որ զարգացաւ և վերջապէս իր արդի ձեւը առաւ։

Երրորդ մըն ալ կայ, կրօնքին ամենակարեւոր արմատը, բարձրագոյն բարի էութեան մը հաւատքը։ Արիականք իբր այն կ'ըմբռնէին երկնային աստուածը, բայց այս Աստուծոյն պաշտամունքին վրայ քիչ բան գիտենք։ Կը պատուէր մարդ զայն, կատարելով իր կամքը, մտիկ ընելով բարոյական օրէնքին։ Եւ ի վերջոյ ասիկա եղաւ ամենալաւ աստուածային պաշտամունքը։

Ջերմագին ծափերով ընդունուեցաւ Շրէօտրի այս բանախօսութիւնը։

ՔՐՕՆԻԿ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՄԷՋ

Երէկ առտու Ս. Խաչ եկեղեցին լեցուած էր հաւատացեալներու երկսեռ բազմութեամբ մը։ Պատարագեց Տ. Վահրիճ վարդապետ։ Եկեղեցական երգեցողութիւնները կատարուեցան առաջնորդութեամբ դպրապետ Մաքսուտ էֆ. Թիրիաքեանի։ Կը նախագահէր Ս. Պատրիարք հայրը որ ճաշու գրքէն յետոյ բնաբան ունենալով Պօղոս առաքեալին «այլ որպէս և գրեալ է զոր ակն ո՛չ ետես և ունկն ո՛չ լուաւ, զոր պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց» խօսքը, օրուան մեծ ոգելի տօնին պատշաճ պերճախօս քարոզ մը խօսեցաւ։ Ինչ նպատակ ունեցած է Աստուած, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւն, տիեզերքը ստեղծելու և կամենալու որ մարդը աշխարհի վրայ գոյութիւն ունենայ իբրեւ ընտրեալը և պսակը համայն կենդանական դասուն։ Թէ՝ Աստուած ստեղծած է մարդը լոկ սա՛ անցաւոր աշխարհին համար։ Ամենքս ալ գիտենք այս աշխարհի մէջ մեր կեանքի ընթացքը, գիտենք տօնակ կեանքի վաղանցուկ իրազարձութիւններուն, գիտենք վայելել ի՛նչ որ հաճոյալի է մեզ համար այս աշխարհիս մէջ, և անցաւոր կեանքի ընթացքին մէջ մեր բոլոր գործերը մեզի համար անծանօթ բաներ ու պատահական պարագաներ չեն բնաւ։ Մարդուն կեանքին մէջ երկու մաս կայ նկատողութեան առնելիք. մէկը այն է որ կը լսենք, կը տեսնենք, կը փափաքինք ու կը վայելենք. իսկ միւսը այն է որ ո՛չ աչքերնիս կը տեսնէ, ո՛չ ականջնիս կը լսէ և ո՛չ ալ մասնաւոր փափաք մը ունինք անոր համար. այս երկրորդը, այն կեանքն է որ յաւիտենական կեանք կը կոչուի և անոր բոլոր պարագաները անծանօթ են մեզ՝ աշխարհիկ գաղափարներով տոգորուած արարածներուս համար։ Այս կեանքէն անդին կայ կեանք մը զոր չենք գիտեր։ Այս երկու կեանքերուն մէջ գտնուած անցքն է որ մահ կը կոչուի և կամ Աւետարանի լեզուով հանգիստ, այսինքն այդ անցքէն վերջն է որ մենք պիտի վայելենք մեզի համար սահմանուած բուն բարիքները։ Եթէ մեր անդիի կեանքը հանգիստ մը ու վայելք մըն է, ուրեմն աղբիւրը տառապանք մըն է. և ահա հո՛ս կ'իրականանայ ստեղծագործութեան վսեմ ու բարձր այն գաղափարին յայտնութիւնը, որուն մասին մենք երկրային արարածներս չենք կրնար որոշ տեղ մը բանալ մեր իմացականութեան բիլիկներուն մէջ։ Այս վայելքը վայելք չէ և ո՛չ ալ հաճոյքը հաճոյք։ Ասիկա չքոտի ու վաղանցիկ իրականութիւն մըն է և կամ աւելի ճիշդը ըսելով, բուն հակապատկերը յաւիտենական այն կեանքին որ երկնային հանգիստ կը կոչուի. այլ սակայն այդ վիճակը անծանօթ է մեզի համար, որովհետեւ ո՛չ տեսած և ո՛չ ալ լսած ենք այն անհուն և անսկզբնելի բարիքները զորս Երկնաւոր Տէրը պատրաստած է մեզի համար։ Երբ ընտանեկան տառապանքի մը կը հանդիպինք մեր առօրեայ գործառնութեանց մէջ, չէ՞ որ մեր առօրեայ փափաքը և իղձը այդ տառապանքի վիհէն ազատելուն մէջ կը կայանայ. այս կեանքն ալ, սիրելիք, տառապանքի վիհ մ'է՝ անդունդ մը փորձութիւններու որ սակայն իր արտաքին չքոտի վայելքներուն համար մեզի այնքան քաղցր կը թուի և Անդիինին պատկերը կ'անյայտանայ մեր աչքին առջեւ, քանի որ բոտ տալքեալս «ո՛չ լուաւ ունկն մեր և ո՛չ տեսաւ զակն»։ Որչա՜փ քաղցր կը թուի մեզ սա՛ կեանքը, ո՛րչափ կը գուրգուրանք մեր մարմնոյն կազմակերպութեան, բարօրութեան վրայ, չենք տեսներ այն հազարաւոր օրինակները զոր տիեզերքի անհուն նկարիչը գետեղած է բնութեան գոգին մէջ, իբրեւ իրական պատկերներ անցաւորին ու անանցին անսահման տարբերութեան համար. Ի՛նչ որ հաճոյք է այս աշխարհիս մէջ՝ գիտցէք որ վաղանցիկ է։ Գեղանկ թերթիկներով պարուրուած չքնաղ ծաղիկ մը վայելքը վայրկենական է, մենք լոկ աշխարհային կեանքերնիս կը խորհինք և երբ մահուան պատկերը կը ներկայանայ մեր տեսողութեան դէմ, իր բոլոր մերկ իրականութիւնով, կը սարսափինք, կը դողահարինք ու կը սարսափինք, նոյն իսկ անոր վրայ խօսիլ չենք ուզեր, ցուրտ ու տխուր կ'անուանենք զայն և պատահարը տանուորոյն։ Եւ ասիկա ճշմարտապէս փախուստ մըն է յաւիտենական վայելքէն. եթէ մահը ցուրտ ու սարսռալի պատկեր մը կը գծէ մեր աչաց դիմաց, անիկա քօղարկուած է նուիրական տեսարանէ մը որ այնքան գեղեցիկ ու այնքան յանկուցիչ է իր բոլոր մերկապարանոց ճշմարտութիւնովը։ Մեր կեանքը երկու տեսակ վայելք ունի. մէկը կը կոչուի զգայական և իր մէջ կը պարունակէ զուարճութիւն, հաճոյք, շուայտութիւն եայլն. իսկ երկրորդն է իմացականը որ աղբիւրն է մտաց զարգացման, ուսման, գիտութեան, խորհելակերպի։ Ասկէ զատ կայ նաեւ երրորդ մը որ մեզի այնչափ չի հրապուրեր, այն ալ բարոյականի գաղափարն է, որով մարդ կը ցանկայ լաւ կեանք մը վարել։ Զգայնական վայելքները անցաւոր են և իրենց ետեւէն կը բերեն ամէն չարիք՝ նոյնիսկ զգայնական չարիքներ. այս չէ սակայն որ մեզի պիտի կապէ յաւիտենականին հետ։ Գալով իմացականին, եթէ ասիկա ալ կ'ուզենք խառնել զգայնականին հետ և զուգընթաց համերաշխութիւն մը կազմել, այս ալ կեանքի գաղափարին հակառակ է։ Իմացականը պէտք է փոխանցել բարոյականին և այն ատեն է որ բուն վսեմը կարելի կ'ըլլայ ընդգրկել և կեանքի գաղտնիքին խորը թափանցել։ Ուրեմն մահուան գաղափարը պէտք չէ բնաւ սարսափեցնէ մեզի. պէտք է ուրախ սրտով հետեւինք այն իրականութեան։ Ա՛ն է որ մեզի պիտի տայ մեր իմացական ուղղութիւնը և պիտի հարստացնէ մեր հոգին բարոյականին վսեմ գաղափարովը։ Եւ իրաւամբ կ'ըսէ մեր Շնորհալի հայրապետը. «Փութացիր անձն իմ, փախչել ի չարեաց, փափաքել բարեաց, քեզ մինչ մերձ ծանիր, քուն մահու եկեալ, Բնաւ Դատաւոր»։ Մահը կատարեալ հանգիստ մըն է և ամենքս ալ պիտի վայելենք այն գերազանց բարիքը որ կայ մահուան քօղին անդին, եթէ երբեք կրցած ենք մեր գործերը լաւ վարել այս աշխարհի մէջ և անոր պատրաստուիլ։»

Ն. Սրբազնութիւն մաղթեց որ կարենանք ճշմարիտ ուղղութիւն մը տալ մեր կեանքի գործերուն, որպէս զի կարենանք վայելել օր մը աստուածային այն բարիքները, զոր ո՛չ ականջնիս լսած է և ո՛չ ալ աչքերնիս տեսած։

Արարողութիւններէն վերջ Ս. Պատրիարք Հայրը, գնաց Սուրէնեանց բնակարանը ուր կէս օրուան համար ճոխ սեղան մը սարքուած էր։ Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր ժամը 6ին Սկիւտարէն ուղղակի Պատրիարքարան պիտի իջնէ։

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Սկիւտարի կառավարչատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ Վսեմ. Համտի պէյի։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ վաղը Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ պիտի գումարէ, ինչպէս ծանուցած էինք։ Արդէն շաբաթ օր Պատրիարքարանէն յատուկ հրաւիրագրեր ղրկուեցան բոլոր եկեղեցական և աշխարհական անդամներուն, որպէս զի ներկայ ըլլան վաղուան նիստին, դիւանի ընտրութիւն և այլ նախնական խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։

ՄԵՌԵԼՈՑԻ տօնին առթիւ երէկ ըստ սովորութեան Բերայի քարոզիչ Տ. Համայեակ եպս. Դիմաքսեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Բանկալթիի գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Պատարագէն ետք, Սրբազանը հանդիսաւոր թափօրով գնաց Հոգեւոր Տիրոջ գերեզմանին վրայ, ուր հոգեհանգստեան արարողութիւն մը կատարուեցաւ։

⁂ Մեռելոցի տօնին առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր գերեզմանատուններուն մէջ ննջեցեալի տէրերուն կողմէ, քահանաներու միջոցաւ գերեզմաններ օրհնուեցան։ Պալըգլըի մէջ ևս այս առթիւ երէկ խուռն բազմութիւն մը կար. տեղւոյն մէջ գտնուող քահանան յատուկ հոգեհանգիստ մը արտասանեց

կիլիկիոյ հանգուցեալ Թորոս կաթողիկոսին վրայ, որ հոն թաղուած է։

ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԽԱՉԻ տօնին առթիւ, ըստ հնաւանդ սովորութեան, կիրակի առտու ժամերգութենէն ետք, Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցի մատուռը զարդարուած էր։ Եօթնասուն սանուհիք, ներքին պաշտօնէութիւնը, հիմնադիր Սրբուհի Մայրապետին եւ բոլոր հանգուցեալ բարերարներու յիշատակին հոգեհանգստեան աղօթքներ կատարելու համար հոն համախմբուած էին։ Արարողութեան՝ կը նախագահէր Թաղին քարոզիչ Տ. Գրիգորիս Վրդ. Գալաքեան։ Սանուհիներ մեղմ, ներդաշնակ, սրտայոյզ եղանակներով երգեցին հոգեհանգստեան բոլոր շարականները։ Նախագահը կարդաց Ս. Աւետարանը և արտասանեց Հոգւոցը։ Ապա դրուատական բառերով վեր հանելով հիմնադիր մայրապետին մարդասիրական մեծ գործը, օրհնեց իր և իրեն սատարողներուն յիշատակը։ Ցիշեց Աղեքսանդրաբենակ ազգայիններէն Պալըգճեան Մկրտիչ էֆ.ի մեծասահմանայ որդւոյն՝ Պ. Կարապետի մահուան առթիւ Պալըգճեան ընտանեաց բարեկամ անձերու կողմէ Գալֆ. Որբանոցի նուիրուած 22 օսմ. ոսկի եւ 28 դահեկանի գումարը, և հանգուցեալ վաղամեռիկ պատանեկին հոգւոյն հանգիստ ու իր վշտակիր ծնողաց երկնային մխիթարութիւն հայցեց։ Վրդ.ը այս առթիւ որբուհիներուն ուղղեալ հակիրճ խրատական մը խօսելով, յիշեցուց անոնց թէ նուիրական պարտականութիւն ունին միշտ երախտագիտական զգացումներով աղօթել Վեհ. Կայսեր Թանկագին կենաց և արեւշատութեան համար և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան։ Սանուհիք մասնակցեցան սրտագին «ամէն»ներով։ Նոյնպէս զգացուց որբուհիներուն այն հայրական մանաւոր հոգածութիւնը զոր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը կը տածէ միշտ այս հաստատութեան յարատեւ բարւոք վիճակին եւ բարգաւաճման համար։ Ցիշեցուց Հաստատութեան Խնամակալ Տեարց եւ Աղն. Տիկնանց անխոնջ ջանքերն ու աշխատութիւնը՝ որով Գալֆ. Ազգ. Որբանոցը՝ հանրութեան վստահութեան արժանանալով՝ իր արդի նախանձելի վիճակին հասած է այսօր, և Որբանոցին արդի բարեկարգ վիճակը ապացոյց համարեց սա իրողութեան որ եթէ հանրութիւնը գիտնայ և վստահ ըլլայ թէ տրըուած նպաստները նպատակին կը յատկանան, սիրայօժար կը քաջալերէ նիւթապէս և բարոյապէս, կը բաւէ որ գեղծում գոյութիւն չունենայ։ Հետեւաբար յորդորեց սանուհիներն որ միշտ երախտագէտ ըլլան իրենց բոլոր բարերարներուն, ընդ որս իրենց վրայ հոգ և խնամք ունեցող ներքին անձնուէր պաշտօնեաներուն։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ եկեղեցիին մէջ մէկ երկու կիրակիներէ ի վեր պատարագի արարողութիւնները եռաձայն տեղի կ'ունենային բաւական յաջողութեամբ։ Առջի օր եւ Վերացման Ս. Խաչի տօնին առթիւ Թաղին քարոզիչ Տ. Աբիստակէս եպս. Վանքեան հանդիսաւոր պատարագ մատոյց։ Այս առթիւ արարողութիւնները դարձեալ եռաձայն կատարուեցան Նախորդ շաբաթներէն աւելի յաջողութեամբ, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։ Մեներգիչները՝ մանաւորապէս «Ամէն և ընդ հոգւոյդ քում»ը և «Ամէն Հայր Սուրբ»ը բաւական յաջողապէս երգուեցան։ Խմբերգիչներն ալ և մանաւանդ պատարագի վերջին մասը յաջողապէս երգուեցան, միշտ որոշապէս լսուելով երեք ձայներն ալ։ Պատարագի միջոցին ներկայ էր նաև Մայր Եկեղեցւոյ երաժշտապետ և Կէտիկ Փաշայի եկեղեցւոյ դպրապետ Գրիգոր էֆ. Մէհտէրեան։ Սակայն միշտ զգալի էր պզտիկ տղայոց ձայնին և երգեհոնին պակասը։ Փափաքելի էր որ այս երկու թերութիւններուն ալ դարման մը տարուէր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Նիկոմիդիոյ Առաջն. Փոխանորդ Արժ. Տ. Վահան քհ. Նաւասարդեան հաստատութեանս օգտակար ըլլալու ջերմ փափաքով դիմած ըլլալով քաղաքացի արհեստաւորաց, յաջողած է 1072½ ղրշ.ի գումար մը հանգանակելով յղել գրասենեակս, որու մասնակցած են հետեւեալ արհեստաւորք։— Մանիֆաթուրաճիք և Թօհաֆճիք 302, Պօսթանճիք 237, Ջամբէճիք և Բէբէսթէճիք 121, Տիքիճիք 162½, Օթէլճիք և Գահվէճիք 22, Սրճարարք և Սափրիչք 68, Սեղանաւորք, ոսկերիչք և ժամագործք 160 ղրուշ։ Զայս հրատարակելով հոգաբարձութիւնս կը փութայ յանուն ընդհ. պատսպարելոց խորին շնորհակալիքն յայտնել առ բարեխէր նուիրատուս և մանաւորապէս առ Արժ. Տ. Վահան քհ.ն որ յօրինակ այլոց ջանադիր կը գտնուի օգտակար հանդիսանալու Հաստատութեանս։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

Բարձրեալն Աստուած մեր Օգոստափառ Ինքնակալին երկար կեանք պարգեւէ և յաւէտ անսասան պահէ Ն. Վեհափառութիւնը Օսմ. Կայս. Գահին վրայ։

Կայս. Ծննդեան երջանկաբեր տօնին առթիւ, այս հինգշաբթի, Շապան 16, տեղի ունենալիք շնորհաւորութեանց և խրախճանութեանց հանդէսը, կայս. Իրատէով մը, ըստ սովորութեան պիտի կատարուի ժամը առտուան 5ին, Եըլտըզի Կայս. Պալատին մէջ, ուր Օսմ. բոլոր պետական անձնաւորութիւնները առանց համազգեստի ներկայ պիտի գտնուին այս չքեղազարդ տօնին։

Պոլսոյ շէնքերուն մեծագոյն մասը փայտաշէն ըլլալով, հրթիռի և ուրիշ հրավառ նիւթերու գործածութենէն հրդեհ ծագիլը հաւանական է։ Հետեւաբար, որպէս զի ժողովուրդը այդ կերպով չի վնասուի, կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ այս երջանկաբեր գիշերը, բոլոր շէնքերը, առաջուան պէս, լոկ կանթեղներով և լապտերներով լուսազարդուին և երբեք հրթիռ ու հրավառ նիւթեր չգործածուին, և ծանօթ տեղերէ միայն կէս օրին թնդանօթ արձակուին, ըստ սովորութեան։

Այս առթիւ գործածուելիք հրավառ նիւթերուն փոխարժէքը Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ տրուի Համազգային Անկելանոցին։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Բարլ Սթէֆան արհիդուքսին և Ա. կարգի Օսմանիէ՝ որդւոյն՝ Բարլ Ալպէրթ արհիդուքսին։ Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ կիւմիւշ Սուի հիւանդանոցին մժիշկ Համբարձում էֆ.ի։ Բ. Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան Ամէտի դիւանին քարտուղարներէն Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյի, զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկին վերատեսչութեան մէջ Թուպճի Թէվֆիք պէյի և Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան քաղաքական դիւանին անօրէն Վինչէնսօ կամսին։

∴ Առաջին Շէֆագաթ՝ Բարձր. Բարլ Սթէֆան արհիդուքսին կնոջը և աղջիկներուն՝ Էլէօնոր Մառի Իմմաքիւլէ և Ռընէ Մառի արհիդքսուհիներուն։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՄԻՆ այս գիշեր կը տօնուի, պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն։

ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՏՈՒՐՔԸ.— Գրած էինք թէ հնութեանց Կայս. Թանգարանին իբր հասոյթ յաւելուածական տուրք մը պիտի գանձուի ճարտարապետներու, շէնքերու աշխատաւորներու և այս կարգի արհեստաւորներու Էսնաֆ Թէզքէրէսիններուն վրայէն։ Այս արհեստաւորները ճշդելու համար եղած հարցումի մը պատասխանելով, Թանգարանի վարչութիւնը ծանոյց թէ նոր տուրքը պիտի գանձուի հետեւեալներէն.— Հիւսն, ատաղձագործ, կահագործ, սիլիճի, ըէնտէճի, օյմաճի, որմաչին, վառարանագործ, քարակոփ, բէրտահճի, թիթեղագործ, երկաթագործ, որմանկարիչ, ներկարար, պըչքըճը, լաղըմճը, քուրշունճու և բէնձպէր։ Հրահանգ տրուեցաւ Թաղապետութեանց ամէն ամիս նոր տուրքին գանձուած մասերը անյապաղ ղրկել Քաղաքապետութեան։

ԲԱՐԼ ՍԹԷՖԱՆ արհիդուքսը իր հետեւորդներով այսօր Հէրէքէ երթալով կ'այցելէ Կայս. գործարանը։ Հոնկէց պիտի երթայ Պրուսա, ուրկէց պիտի մեկնի ուղղակի Թրիէսթէ։ Այսօր պաշտօնական ընդունելութիւն մը կը կատարէ իր զբօսանաւին մէջ։ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը առջի օր փոխադարձ այցելութիւն տուաւ արհիդուքսին։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ.— Պատկանեալ պաշտօնեաները ձեռնարկեցին կալուածական գործառնութեանց հիմնական արձանագրութիւնները կատարելու և բոլոր կալուածներու թիւերը նորէն նշանակելու, վասն զի շատ տեղեր շէնքերը կրկին թիւ կը կրեն և շատերն ալ կալուածահամարէն ետքը կառուցուած են։ Շրջուն պաշտօնեաներ ալ կարգուեցան, այդ մասին տեղւոյ վրայ քննութիւն կատարելու համար։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Էմբէրիալի մարքիզ երէկ «Արքիմէտ» պահականաւով Իզմիր մեկնեցաւ, ուր պիտի նախագահէ իտալական աղջկանց նորակառոյց վարժարանին բացման։

ՈՉԽԱՐՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ.— Այտընի նահանգէն 75,000 ոչխար ղըրկուած են արտասահման Մարտ ամիսէն ի վեր։ Այս մեծաքանակ առաքումները այլուր, նկատելով որ պատճառ կ'ըլլան Պոլսոյ մէջ միսի սղութեան, կառավարութիւնը արգիլեց ոչխարի արտածումը նոյն նահանգէն։

ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ վարձակալները երբ իրենց պարտքը չվճարեն իրենց իբր ապահովութիւն ցոյց տուած կալուածները ծախու կը հանուին։ Որոշուեցաւ որ երբ այդ կալուածները բաժնեկիցներ ունին, նախ անոնց առաջարկուի գնել ծախու հանուած բաժինը, և եթէ անոնք մերժեն, այն ատեն գրաւուի կամ ծախուի յանուն Գանձին։

ՑՈՅՑՆ ՍԻՆՈԴԸ կ'ուսումնասիրէ ծրագիրը Այնորոզի մէկ եկեղեցականին որ կ'առաջարկէ Պոլսոյ մէջ կիներու վանք մը հաստատել։

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ այս տարի Բժշկական վարժարանի դեղագործական ճիւղը ընդունուելիք ուսանողներուն մուտքի քննութիւնը կատարուած պահուն անոնց դեղագիրներ տրուին դեղ պատրաստելու համար և այդ մասին յաջողողները միայն ընդունուին։

∴ Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ դեղի վաճառատուններն ալ, դեղարաններու նման, տարին երկու անգամ քննուին։

ԶԷՅԹՈՒՆ գաւառակին մէջ ձիթենիներու վրայ ճարակած հիւանդութենէն ընկուզենիներն ալ վարակուած ըլլալով, ձեռնհաս պաշտօնարանէն խնդրուեցաւ որ հարկ եղած դարմանները ըլլան։

ՀԱՆՔԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց հետեւեալը ծանուցանել ամէն կողմ.— Նահանգներու մէջ երեւան հանուած և անոնց մնացորդը տրուած բոլոր հանքերը շահագործել. իսկ հակառակ պարագային մնացորդի տէրերուն նկատմամբ գործադրել հանքերու օրէնքին տրամադրութիւնը։ Շահագործուող հանքերու հանածոներուն արտածման մասին ալ հարկ եղածը ի գործ դնել։

ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ.— Սապահ կ'ըսէ թէ լաստիկ կալօշներու գինը տարուէ տարի կը բարձրանայ, մինչ իրենց տեսակը կ'ստորնանայ։ Ինչ ըլլալու է ուրեմն։ Թուրք թերթը կը խրատէ պարզ կօշիկ գործածել և տունը հանելով զայն մաւճակ հագնիլ, աւանդական սովորութեան համաձայն, և կամ աւելի լաւ, գործածել կաշիէ կալօշներ, որոնք նորոյթէ ինկած են ժամանակէ մը ի վեր։

ԽՈՋԿԱՂԻՆԻ բերքը այս տարի Անատոլուի և Արշիպեղագոսի մէջ 1 միլիոն 110,000 կենդինար կը հաշուուի։

ՊԱՆՔԱՆԵՐԸ գոց են այս հինգշաբթի օր Կայս. Ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՃՈՅՔ ԵՒ ՈՃԻՐ.— Ծխախոտի մաքսանենգ Ահմէտ, Իսմայիլ, մանրավաճառ Մուսթաֆայի որդի Իպրահիմ, Էօմէր, պտղավաճառ Մէհմէտ և ձկնորս Ահմէտ առջի օր վեց ցոփուհիներ առին Պոլսէն և տարին Սարըեար, գիւղէն երեք քառորդ ժամ հեռու, Հասան աղայի այգին։ Հոն տաղաւարի մը մէջ, երբ կ'զբօսնէին Բագոսի խնկարկութեանց մէջ, Ռումէլի Գավագ բնակող Արնավուտ Իպրահիմ՝ երկու ընկերներով, գիշերուան ժամը 7ին այգի եկաւ և ուզեց կիները առնել։ Բնական էր որ միւսները իրենց այրական եսին չպիտի կերցնէին այս նախատինքը, ուստի կռիւ մը սկսաւ, երբ, Արնավուտը աճուկէն զարկաւ սպաննեց պտղավաճառ Մէհմէտը և ընկերներուն հետ փախաւ։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիա, հին Վոյվոտա, Սրճնէք գարեջրատան դրամի արկղիկը առջի գիշեր կոտրուած և մէջի 1000 ղրշ.ի չափ դրամը գողցուած էր և հոն գտնուած բանալիններով բացուած էր նաև դրամարկղը ուրկէ ալ 40 ոսկի վերցուած էր։ Սակայն դրամարկղին մէջ գտնուած գոհարեղէնները չէին չօրթուած։ Իբր կասկածելի հարցաքննութեան տակ առնուեցան սպասարկուները որոնք ըսին թէ բանէ մը տեղեկութիւն չունին։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՆ ՄԷՋ.— Ցովսէփ էֆ. Հասուն, կիրակի կէս օրէ ետք, ընտանիքով Թրամուէյ նստեցաւ Կալաթա-Սէրայէն Շիշլի երթալու համար։ Բայց մեծ եղաւ իր զարմանքը երբ տոմսակ առնելու համար ձեռքը գրպանը տարաւ, ուր չկար 3 ոսկիի չափ ստակ պարունակող դրամապանակը։ Քասահանները զայն չօրթած էին Թրամուէյ նստելու իբարանցումի միջոցին։

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ.

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

Հոկտ. 1 1906

Հեռագրական գործակալութիւնը մինչեւ թերթիս տպուած միջոցին չհաղորդեց Բարիզի Սակարանին գիները։

ԶԱՖՐԱՍՏ, ԱՆՏՕՆԵԱՆ ԵՒ ՕՍՄ. ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

Սիրելի ընկերներս
Մնակեան Թատերախումբի,

Ես երբեք Պ. Անտօնեանի չեմ ըսած թէ զրպարտած են զիս իմ ընկերներս և կամ ես զիրենք. այլ միայն ըսած էի թէ զիս իմ գործիս մէջ չեն գործածեր, և երբեք զիս անօթութեան դատապարտած չըլլալով, ըստ կարի զիս խնամած են. ուստի կ'աղաչեմ որ բարեհաճիք ի գիտութիւն ուղղել նախկին գրուածքն որոնք իմ ըսածներս չեն եւ մեծ մասամբ Անտօնեանի խելապատակէն յղացուած են։

Սեպտ. 15 Է. Մ. ԶԱՖՐԱՍՏ

* *

Անտօնեան կը սաէ, և իմացածը կը խեղաթիւրէ։

Զաֆրաստին ստորագրած նամակը, որով «Ողորմութիւն չեմ ուզեր, այլ գործ կ'ուզեմ» կը պօռար իր ճաթած ձայնովը, Արամ Անտօնեանն է գրած իր կողմէն և զայն ստորագրած միշտ իր խելապատակէն։

Սակայն Պ. Զաֆրաստ Կ'ԵՐԴՆՈՒ թէ գոհ է մնէ, իր միակ փափաքն է թէ չըլլայ խումբին և ամէն ատեն տեսնուիլ բեմին վրայ, ինչպէս վերը հրատարակուած նամակէն կը տեսնուի։

Արդէն, մենք ալ նկատի առած ենք իր այդ պահանջքը։

Անգամ մըն ալ, և վերջինը ըլլալով, Պ. Անտօնեան, քեզի կ'ըսենք թէ ձեզ չվերաբերող խնդրոյ մը մէջ ձեր քիթը մի' խոթէք։

Ձեր եռ-սխրութեան չափ մը դրէք, ինչպէս նաև ձեր գրչին որ շատ անգամ բրածը թողածը և գրածը չի գիտեր։

Ինչ որ գրեցինք մեր վերջին պատասխանին մէջ, նոյնը կրկնել հարկ չկայ։

Իմաստութեան և քիչ մըն ալ քաղաքավարութեան կշիռով դատեցէք իրերը, մանաւանդ քաղաքավարութեան, որուն բաւական պէտք ունիք թէ՛ աշխարհիկ կեանքի և թէ գրական կեանքի մէջ։

Կ'աղաչեմ, մ' ստիպէք մեզի ձեզի նմանիլ, ինչ որ չպիտի վայլեցնենք ինքզինքնիս։

Դուք կը ճախաէք ամբողջ խումբ մը, ուր կը գտնուին ձենէ շա'տ ու շատ բարձր ձիրքերով օժտուած մարդիկ, որոնք կը վայլեն յարգը և պատիւը թէ՛ համայն հասարակութեան և ձենէ շատ աւելի զարգացած բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու, որոնք կը գնահատեն մեզ ձենէ շա'տ աւելի որ «գրչի մարդու»(***) անիրաւ ու անարդար տիտղոսը կը յաւակնիք փակցնել ձեր անունին։

Մնակեան Թատերախումբը տեղական թատրոնին փառքն է և ձեզի չէ ինկած զայն պարսաւել։

Քիչ մը չափ դրէք ձեր լեզուին, բարեկամ, և շաբաթ օրերը փոխանակ Պ. Զաֆրաստի տիւտիւկը չալելով ընթերցողներուն գլուխը ուռեցնելու, ջանացէք քիչ մը աւելի շահեկան յօդուածներ գրել հասարակութեան օգտին համար։

Եթէ ականջ ունի Մէրսէոէս, թող ալ լսէ։

Ի դիմաց
թատերախումբի
բոլոր անդամներուն
ՎԱՀԱՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ԳԾԱՄԱՐԶԱՐԱՆ

Ձեռարուեստը մեծապէս կը սատարէ տղոց մտային զարգացման և այսօր ամէն առաջնակարգ վարժարաններու մէջ ընդունուած է ձեռքը ու միտքը հաւասարապէս զարգացնելու սկզբունքը։ Դպրոցական տղոց ապագայ զարգացումը նկատողութեան առնելով, պատրաստուած է նաև ԳԾԱՄԱՐԶԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ՝ որ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ է ամէն հասակի տղոց ձեռքը գծագրութիւն ու գեղարուեստին վարժեցնելու։ Գծամարզարանը շատ բնական օրէնքի մը կը հետեւի, նախ՝ կէտ գծել կը սորվեցնէ տղուն, ետքը կէտերէն համաչափ գիծեր նկարել կուտայ անոր ու այսպէս տղուն զարգացումին հետ կը զարգացնէ նաև անոր ձեռքին ալ վարժութիւնը, պատկերներ, նկարներ և ամէն կարգի նկարներ գծելու ընդունակութիւնը տալով անոր։

Գծամարզարաններով վարժուած տղու մը ձեռարուեստի յաջողութիւնը ապահոված է, որ կեանքի ո'ր ասպարէզն ալ ընտրէ յաջողութեան գրաւականը ունի իր ձեռքը, թէ՛ իբրեւ արհեստաւոր և թէ իբրեւ գեղարուեստագէտ։

Գծամարզարանները 9 տետրակներէ կը բաղկանան և իւրաքանչիւր տետրակ 20 փարայի կը ծախուի։

Մեծաքանակ գնողներու 100ին 25 զեղչ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 30 սեպտ.— Մ. Ֆալիէր այսօր Նէրաք գնաց և ապա Անժէն իր ծննդավայրը։ Ամէն կողմ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մր. Ուիլեըմ Թրիֆուոր Լոնտոնի քաղաքապետ ընտրուեցաւ։

— Անգլիա կը յայտարարէ թէ պատրաստ է հրաժարիլ Ընկերպէնտ գնդապետին արշաւանքին առաւելութիւններէն, պայմանով որ Ռուսիա ալ ետ կենայ շարունակելէ Թիպէթի կրօնական պետ Լամայի ընծայած պաշտպանութենէն։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ.— Կառավարական Տանէպրոկ թերթը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ Ցարը և Ցարուհին մտերս պիտի այցելեն դանիական արքունիքը։

— Միխայիլ Ալեքսանտրովիչ մեծ դուքսը նաև Նատաւ Բեդերապուրկ դառնալու համար։ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին պիտի մնայ Քոբէնհակ Ամալիէնպուրկի արքայական դղեակին մէջ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Մօպիլ քաղաքը (Ալապամա) գրեթէ ամբողջովին կործանեցաւ անձրեւախառն ահեղի փոթորիկներէ։ 75 հոգի մեռան, շատ նաւեր ընկղմեցան, 5 թաղեր քանդուեցան։ 5000է աւելի տուներ վնասուեցան։ Հեռագրական և երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները ընդհատուեցան։ Քաղաքին փողոցները ողողուած են և նաւակով միայն կարելի է երթեւեկել։ Շրջակայ մէկ քանի գիւղեր ալ կործանեցան փոթորիկներէն։

ԲԷՆՍԱՔՈԼԱ, (Ֆլորիտա).— Հոս ծագած փոթորիկին պատճառած վնասները շատ մեծ են։ Քաղաքին գրեթէ բոլոր տուները կա՛մ վնասուեցան կամ քանդուեցան։ 2000է աւելի մարդիկ անպատսպար մնացին։ 30 ձկնորսանաւեր ընկղմեցան, քարանդինայի կայանը քանդուեցաւ և մօտակայ հիւանդանոցը քշուեցաւ ջուրերէն։ Բէրքինս ամբողը վնասուեցաւ։ Մէկ քանի մարտանաւեր վնասուեցան և խրեցան։ Օտար 19 նաւեր և բազմաթիւ փոքր նաւեր ալ խրեցան։ 25 հոգի խեղդուեցան։

ԿԱԼԿԱԹԱ.— Երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ հոս բայց քիչ վնաս պատճառեց։

ՄԱՏՐԻՏ.— Փոթորիկ մը աւերեց Անտալուզիան։ Սեվիլլի արուարձանները ողողուեցան։ Շատեր զոհ գացին փոթորիկին։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Բենսիլվանիոյ գծին վրայ երկաթուղիի ընդհարում մը տեղի ունենալով, Նիւ Եօրքի ճեպընթացին և հասարակ շոգեկառքի մը միջեւ, 5 հոգի մեռան և 25 հոգի վիրաւորուեցան։

ՎԻԷՆՆԱ.— Միսի գիներուն բարձրացումը կը շարունակէ։ Անմիջական միջոցներ կը պահանջուին այդ վիճակին դարման մը ըլլալու համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	102.18½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102.13
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102.23½
» էն վար գինը	»	102.13

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	145.12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	145.12½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	145.75
» էն վար գինը	»	145.12½

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

30 Սեպտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		96.42
Օսմ. միաց. գոնս. 4 %	բաց.	94.37
» » »	գոց.	94.30
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	145.75
Ըէժիի պարսաթուղթ	»	450.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	668.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1165.—
Բարիզի Պանքա	»	1555.—
Աւստրիական Ռանթ	4 %	—.—
Իտալական »	5 %	102.15
Ռուսական » 4 %	1901	60.10
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4 %	96.70
Պալիա Քարա Այտըն	ֆր.	692—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

03 Սեպտեմբեր 1906

Անգլիական Ռանթ	86.50
Օսմ. Միաց. Գոնս. բաց. Գ.Կ.	93.63
» » » գոց. »	93.87
Օսմ. Պանքա	16.63
Պուլկարական 1892	101.—
Ռուսական 4 % 1898—89	73 —
Ցունական Ռանթ	42.—
Զարթըրտ	1.56
Թրանսվալ	—.—
Ռանտմայն	6.03
Ճափոնական 4 %	—.—

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

30 Սեպտ. 1906

Գերմանական 3 %	86.60
Օսմ. Միաց Գոնս.	94.40
Օսմ. փոխառութիւն 1903	—.—
Ռումէլիի երկաթուղի	145.25
Ռուսական 4 % 1902	—.—
Անատոլ. Երկ. Պարտ. Ա.	—.—
» » » Բ.	—.—
» » Բաժնեթ. 60 %	—.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

220ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ — 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1906

Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ	Նումէրօ	Ֆրանգ
561018	300000	957580	1250	264889	1000	1136842	1000
387035	25000	992159	»	317717	»	1167228	»
280461	10000	1066268	»	356994	»	1169113	»
785305	»	1111736	»	361881	»	1277596	»
66444	2000	1111738	»	387031	»	1366926	»
198255	»	1345419	»	488591	»	1383237	»
341961	»	1358826	»	501031	»	1690128	»
468077	»	1455197	»	506776	»	1720605	»
845415	»	1876664	»	506778	»	1801004	»
1371901	»	60674	1000	554095	»	1811818	»
193163	1250	66445	»	803805	»	1965970	»
361884	»	124865	»	960065	»		
615659	»	202266	»	992158	»		

850 ԱՄՈՐԹԻ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐ

11876— 80	302521— 5	618481— 5	1035966— 70	1371902— 5
22041— 5	317716— 20	621706— 10	1036216— 20	1373466— 70
25061— 5	325206— 10	629061— 5	1050411— 5	1383236— 40
29551— 5	341962— 5	653571— 5	1066266— 70	1383661— 5
35836— 40	343316— 20	658416— 20	1076021— 5	1397516— 20
51021— 5	356991— 5	694271— 5	1101101— 5	1455196—200
58056— 60	361882— 5	717171— 5	1104776— 80	1467686— 90
60671— 5	375716— 20	753866— 70	1111737— 40	1469391— 5
61956— 60	385951— 5	770686— 90	1123756— 60	1485751— 5
66441— 5	387032— 5	785206— 10	1136841— 5	1520371— 5
74081— 5	410691— 5	785301— 5	1139591— 5	1521061— 5
96996—7000	419706— 10	803801— 5	1167101— 5	1531296—300
97126— 30	429091— 5	808546— 50	1167226— 30	1592801— 5
102096—100	434301— 5	812896—900	1169111— 5	1618291— 5
116666— 70	449706— 10	814676— 80	1187401— 5	1627211— 5
124861— 5	468076— 80	840396—400	1187966— 70	1658971— 5
126221— 5	488592— 5	845411— 5	1196026— 30	1677796—800
159131— 5	501032— 5	863531— 5	1204586— 90	1690126— 30
163461— 5	503586— 90	864366— 70	1209801— 5	1720601— 5
184241— 5	506777— 80	872486— 90	1219696—700	1772726— 30
193161— 5	511896—900	873586— 90	1222076— 80	1772736— 40
198251— 5	515396—400	885711— 5	1272141— 5	1790576— 80
202267— 70	521781— 5	894516— 20	1277597—600	1790776— 80
218341— 5	522481— 5	898016— 20	1279076— 80	1797761— 5
231876— 80	537561— 5	928306— 10	1280821— 5	1801001— 5
243466— 70	554091— 5	936396—400	1288491— 5	1811816— 20
251596—600	557631— 5	957576— 80	1304966— 70	1824181— 5
252346— 50	561016— 20	960061— 5	1305316— 20	1847781— 5
261936— 40	561251— 5	979026— 30	1322836— 40	1856201— 5
264886— 90	574396—400	980991— 5	1331041— 5	1875296—300
268786— 90	577126— 30	981676— 80	1338026— 30	1876661— 5
277086— 90	578036— 40	984041— 5	1345131— 5	1922591— 5
277406— 10	597606— 10	992156— 60	134[illegible]416— 20	1926476— 80
280462— 65	602821— 5	996191— 5	1346181— 5	1929681— 5
283826— 30	611921— 5	996641— 5	1358827— 30	1965266— 70
296926— 30	615656— 60	1033211— 5	1366927— 30	1972386— 90

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պէրութի թրամուէյներու եւ ելեկտրական թեան

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԿԱԶՄՈՒԱԾ

22 ՄԱՅԻՍ 1322|4 ՅՈՒՆԻՍԻՆ, 1906

3,600,000 ՖՐԱՆՔԻ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ.

36,000 բաժնեթուղթերով՝ իւրաքանչիւրը 100 ֆրանքնոց, 6,000,000 ֆրանք դրամագլխի արտօնութեամբ. առոր եւ նշանակուած 20,000 բաժնեթուղթերը մաս կը կազմեն յիշեալ 36,000 բաժնեթուղթերուն. ասկէ զատ՝ 3800 բաժնեթուղթ ալ հանուած է իբր բաժին հիմնադիրներու:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ 20,000 ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐԸ 100 ՖՐԱՆՔԻ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

117·50 ՖՐԱՆՔԻ

ՎՃԱՐԵԼԻ	Ստորագրութեան ատեն Ֆր.	37.50
	Բաշխումի »	40.00
	1906 Նոյեմբեր 15ին »	40.00

Ցապաղած վճարումներուն համար տարեկան հարիւրին 6 տոկոս կը բանի եւ վճարումները յապաղած արժեթուղթերը կրնան ծախուիլ առանց կանխապէս խմաց տալու, վերջին վճարումին յապաղումէն ամիս մը յետոյ ի հաշիւ եւ ի վնաս ապաղողներուն.

ԱՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ 1906 Նոյեմբեր 2 երեքշաբթի եւ Նոյեմբեր 3 չորեքշաբթի ՕՐԵՐԸ

ՊԷԼՃԻՔԱՅԻ ՄԷՋ	Պրիւքսէլ՝ Պանք Էնթերնասիոնալ տը Պրիւքսէլ
	Լիէժ, Պանք Լիէժուազ
Կ. ՊՈԼԻՍ	Օսմ Կայս. Պանքա
	Պանք տը Սալօնիք

Եթէ երբեք խնդրանքները աւելի ըլլան տրամադրելի արժեթուղթերէն, բաշխումը պիտի ներարկուին. Դիմում պիտի ըլլայ՝ բաժնեթուղթերը պաշտօնապէս ընդունել տալու համար Պրիւքսէլի Սակարանին մէջ. Արժեթուղթերը Պոլսոյ Սակարանին մէջ ալ պիտի ընդունուին (Զ. Ցօդուած Կանոնագրին)

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՎՍԵՄ. ՆԷՃԻՊ ՓԱՇԱ ՄԷԼՀԱՄԷ՝ նախագահ.

Պ. ՎԻՔԹՕՐ ԼԻՄՕԺ՝ փոխ-նախագահ Պրիւքսէլի մէջ Թրամուէյներու եւ ելեկտրականութեան Փրանկօ-պելճիքական Ընկերութեան.

ՎՍԵՄ. ՍԷԼԻՄ ՌԱԱՏ ԷՖ.

Պ. ԱՏՈԼՖ ԼԱԼՈՒ՝ նախագահ Լիէժի Պանքային.

ՎՍԵՄ. ՖԻԼԻՊ ՄԷԼՀԱՄԷ ԷՖ.

Պ. ՇԱՐԼ ԹՕՆԷ՝ ընդհանուր տնօրէն Լիէժի մէջ Աշխատութեան Ընդհանուր Ձեռնարկի Ընկերութեան.

ԷՏՈՒԱՐ ՏԸՆԻ՝ Թրամուէյներու վարիչ.

ՎՍԵՄ. ՀԱՊԻՊ ՄԷԼՀԱՄԷ ԷՖ.

Պ. ԻԶԱԱՔ ՖԷՐՆԱՆՏԷԶ՝ վարիչ Սէլանիկի Պանքային՝ Կ. Պոլսոյ մէջ

ԾԱՆՕԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութիւնը կազմուած է Կ. Պոլսոյ մէջ 22 մայիս 1322/4 յունիս 1906ին եւ իր կանոնագիրը վաւերացուած է Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան կողմէ։

Ինչպէս ըսուած է կանոնագրի նախորդին մէջ, Ընկերութիւնը կազմուած է «19 րեպիւլ էվվէլ 1324 (30 ապրիլ 1322)[13 մայիս 1906) Թուակիր Կայս. Ֆէրմանով Վսեմ. Սէլիմ էֆ.ի շնորհուած մենաշնորհը իրագործելու նպատակաւ, Պէրութ քաղաքին մէջ շինելու, վարելու եւ շահագործելու համար ելեկտրական թրամուէյներ եւ շոգեշարժ կամ ելեկտրական գործարաններ՝ ելեկտրականութիւն առաջ բերելու եւ իբր շարժիչ ուժ գործածելու հաղորդակցութեան մէջ, ինչպէս նաեւ լուսաւորելու քաղաքը, արտօնուած Կայս. Կառավարութեան կողմէ իր առանձնաշնորհ յանձնառութիւններով։»

Մենաշնորհին տեւը յիշեալ Ընկերութեան մէջ դրուած է արտօնութեան վերաբերեալ բոլոր իրաւունքները եւ առանձնաշնորհութիւնները, այսպէս Ընկերութիւնը տէր եղած է յիշեալ մենաշնորհին եւ անոր տուած բոլոր իրաւունքներուն ու յանձնառութիւններուն ինչ առանձնած կ'ըլլայ (կանոնագրին Ե. յօդուածը)։

Ընկերութիւնը նախ պարտաւորիչ կերպով պիտի շինէ 12 քիլոմէթր երկայնութեամբ ելեկտրական թրամուէյի գիծ մը, օգտուելով, որուն համար արտօնութիւն տրուած է։

Այս նպատակու ինչպէս նաեւ մենաշնորհին գինը վճարելու համար, շրջաբերութեան հանուած է 3,600,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, որ ամբողջովին ստորագրուած է ... մը կողմէ, գլխաւորապէս բաղկացած Վսեմ. Նէճիպ փաշա Մէլհամէէ, Թրամուէյներու եւ ելեկտրականութեան Փրանկօ-պելճիքական Թրըսթէն, Պանք Լիէժուազէն եւ Աշխատութեան Ընդհանուր Ձեռնարկներու Ընկերութենէն.

Ասկէ զատ 3800 բաժնեթուղթ հանուած է, իբր հիմնադրի բաժին.

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս։ 99 տարուան պայմանաժամ ունի մենաշնորհը։

Ընկերութեան տարեշրջանը կ'աւարտի դեկտ. 31ին եւ առաջին անգամ ըլլալով 1907 դեկտ. 31ին։

Կանոնագրին 36, 37, 39 եւ 40 յօդուածները կը սահմանեն շահերու բաշխումը, Ընկերութեան դոյքերուն բաժանումը՝ հաշուեյարդարութեան պարագային, ինչպէս նաեւ օսմ. կառավարութեան ըլլալիք տարեվճարը, ի նպաստ Հիճազի երկաթուղիին վաշխութեան։

Այդ տարեվճարն է հարիւրին 12, շահագործման ծախքերը, տոկոսը եւ պարտաթուղթերու ամորթիզմանը վճարելէ յետոյ, ինչպէս նաեւ բաժնեթուղթերուն համար հարիւրին վեց շահաբաժին եւ անոնց ամորթիզմանը հանելէ յետոյ։ Ամէն պարագայի մէջ՝ կառավարութեան տարեվճարը 250 օսմ. ոսկիէն (5750 ֆր.) վար չպիտի ըլլայ։

Հետեւաբար շահագործման հասոյթներուն բաշխումը այսպէս պիտի ըլլայ. բաժնեթուղթերու տոկոսը եւ ամորթիզմանը (առ ուժ չկայ) վճարելէ յետոյ, հարիւրին 6 շահաբաժին-տոկոս մը պիտի տանուի բաժնեթուղթերու վճարուած դրամագլխին եւ ամորթիզմաններու մէջէն։ Մնացեալ գումարէն պիտի տանուի կառավարութեան տարեվճարը, որուն վրայ խօսուեցաւ վերեւ։ Ետքը, մնացեալէն հարիւրին 5 վար պիտի դրուի պահեստի դրամագլխի մը համար։ Աւելցած գումարը այսպէս պիտի բաժնուի։

Հարիւրին 10՝ վարիչներուն, ներքին կանոնագրի մը համաձայն։

Հարիւրին 45՝ բաժնեթուղթերուն։

Հարիւրին 45՝ հիմնադիրներուն։

Թրամուէյներու եւ ելեկտրականութեան փրանկօ-պելճիքական Թրըսթը եւ Աշխատութեան Ընդհանուր Ձեռնարկի Ընկերութիւնը, մասնաւոր պայմանագրի մը համաձայն, պաշտօն ունին վարելու բոլոր աշխատութիւնները, հարիւրին 10 առանելով իբր վարձատրութիւն։

Հաւանաբար, առաջին գիծերուն շահագործումը պիտի սկսի յառաջիկայ տարուան վերջերը։

Մենաշնորհին առաւելութեանց մէջ կարելի է յառաջնել հետեւեալները.

Մենաշնորհին պայմանաժամն է իննսունեւինը տարի։

Առաջին հաստատութիւնը գերծ պիտի ըլլայ մաքսէ եւ ներքին տուրքէ։

Մենաշնորհի տեւողութեան միջոցին, տուրքէ զերծ պիտի ըլլան Ընկերութեան հողերը, դրամագլուխը եւ հասոյթները, ինչպէս նաեւ ... եւ շարժական նիւթերը, շէնքերը, բայց այն շէնքերէն, որոնք իբր բնակարան կը ծառայեն պաշտօնեաներուն ու գործաւորներուն. եւ առանձնութիւն ունի իր շինութեան ու շահագործման պէտքերուն համար։

Ընկերութիւնը իրաւունք ունի մենաշնորհին մէջ սահմանուած կարգ մը գիծեր շինելու, բացի 12 քիլոմէթր պարտաւորիչ գծէն, եւ երեսուն տարի ալ նախապատուութեան իրաւունք՝ ուրիշ գծերու շինութեան համար։

Նախապատուութեան իրաւունք՝ «Ծառայելով փոխադրութեան մենաշնորհին։

Ն խողովակութեան իրաւունք՝ համաձայն մենաշնորհին։

Պէյրութ քաղաքը գլխաւոր քաղաքը համարուած կուսակալութեան. Սուրիոյ առաջնակարգ նաւահանգիստը եւ ամէնէն կարեւոր առեւտրական հրապարակն է։

Իր բնակչութիւնը, որ 20,000 հոգի էր 1860ին, այսօր 150,000ը կ'անցնի. նաեւ ... մը ... ... կ'օգտուին ...

Պէյրութ կը շարունակէ ... ... եւ Հիճազի ու Դամասկոսի երկաթուղիներու շինութիւնը, որոնց պիտի կապուի Պէյրութ, ժամանակէս պիտի բաղդատաբար այդ նաւահանգիստը, եւ առեւտրական յարաբերութիւնը շարժում պիտի ընծայէ անոր։ Հալէպի երկաթուղիի բացումը առեւտրական խիստ կարեւոր կեդրոն մը, որդէն իսկ շատ զգալի մղում մը տուաւ Պէյրութի։

Ինչպէս կ'երեւայ վերեւ ըսուածներէն, Ընկերութիւնը ունի իր առջեւ գործունէութեան նպաստաւոր ասպարէզ մը։

Պաշտօնապէս գծին հասոյթները հաշուելու համար, իբր բաղդատութեան եզր առաջ կը բերեն Սէլանիկի քաղաքը, որ կարեւորութեան եւ բնակչութեան մասին կը հաւասարի Պէյրութի, եւ որ շատ մը տեսակէտներով կրնայ բաղդատուիլ Պէյրութին։

Սէլանիկի մէջ՝ 9.5 քիլոմէթր երկայնութեամբ ձիաքարշ թրամուէյներու հասոյթները, ամէն տարի աւելցած են եւ 1905ին եղած.—

	Ֆր.
Հասոյթները	500,085.66
Շահագործման ծախքերը	261,033.70
Շահագործման շահերը	239,051.96
Շահագործման քօէֆիսիանը	52 առ հարիւր
Քիլոմէթրական հասոյթ	55,750.—
Քիլոմէթրական հասոյթ իւրաքանչիւր Թրամուէյի	0,491.—

Կը յուսացուի որ Պէրութի մէջ, ուր առաջին անգամ պիտի հաստատուի ելեկտրական թրամուէյ, հասոյթները աւելի շատ պիտի ըլլան. 2—3

Պրիւքսէլ, 3 օգոստ. 1905

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԵՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ԵՐԲ ԼԱՍԹԻՔ ԿԱԼՕՇ ԳՆԷՔ

որովհետեւ Բէթրպուրկի անխարդախ ռուսական լասթիկները միմիայն այս եռանկիւն մարքան կրողներն են։ Եռանկիւնին մէջ ռուս տառերով պէտք է գրուած ըլլայ

1860 Ս. ՊԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ

Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լասթիկները իրենց ազնուութեան ու շատ ատեն դիմանալուն համար, թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ Օսմ. երկիրներուն մէջ միշտ կը փնտռուին յաճախորդներէն, ուստի կալոշ լասթիկ ծախող խանութպաններ հանրութիւնը խաբելով եռանկիւն մարքայով ռուս լասթիկի տեղ անոր կեղծը կու տան ու եռանկիւն մարքայովին գինը կ'առնեն։ Հետեւաբար ո՛վ որ փտած ու կեղծ լասթիք գնել չուզեր պէտք է անպատճառ այս եռանկիւն մարքան փնտռէ քալօշ լաստիկներուն տակ։ Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ ՄԱՆՍԼԱՔԻ Ժ. ՄԵՐՃԱՆՕՖ, Կ. Պոլիս Մէյտանճըգ փողոց թիւ 54, 56.

25—5

HUILE DE HOGG DE FOIES FRAIS DE MORUE

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷ՛Ք

Պ. Ք. ՀՕԳԻ

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ

Միակ գործարանն է որ կ'արտադրէ անարատ, ազդու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՑՆ կողմէ գնահատուած։

Կը ծախուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՓՕՆԹՈՒԱՌ ՊԼ. Ե. ՏԱՆՆԻ

Եաւուզեանց խան թիւ 23, 25, Կ Պոլիս

50—1

ԱԶԴՈՒ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք այս տարուան ճանճերու եւ մրջիւններու ... եւ առաւօտուն առողջութեան համար ... խանգարուած արթննալ ու ազատիլ այս աններեւ միջատներուն գիշերները մեզի տուած չարչարանքներէն, ճանչցէք այս տարի եւս կ'ըլլայ ԴԻՄԵԼ ՈՒՂՂԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՑԷՍՃԵԱՆԻ

ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի, «պօղաչանի»ին դէմ, թիւ 261

քանի որ Պաս. հասարակութիւնը փորձով տեսաւ ... անցեալ ամառ Դեղարանիս կողմանէ ծախուած միջատասպան փոշիներուն խիստ ազդու և տարաջնակարգ տեսակէն ըլլալը։

Ուստի քաջալերուելով Ազնիւ Ցաճախորդաց կողմանէ գտած համակիր ընդունելութիւններէս, այս տարի եւս միեւնոյն տեսակէն ապրանք մը եւս աւելի քանակութեամբ ուղղակի Տալմաճիայէն մասնաւորապէս բերել տալով մեծ ու զգալի մասնաւոր առաւելութիւններ մէջ դրուած պարագաս խիստ դիւրամատչելի գիներով։

Այս միջատասպան փոշին վայրկենապէս կ'սպաննէ ու կ'ոչնչացնէ մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մրջիւնը, մժեղը (սիվրիսինէք), ուտիճը (կէ-վէ), ցորենի ուտիճը, բզէզը և ուրիշ խել մը վնասակար միջատներ ու ճճիներ։

Նաեւ Դեղարանս միշտ պատրաստ կը գտնուի այս փոշիներուն գործածութեան յատուկ առաջնակարգ տեսակէն փչոցներ (fhorhuf) որ թէ՛ խնայողութեան և թէ՛ գործածութեան տեսակէտով նպաստաւոր և դիւրին է։ Ուստի ամէն անոնք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի թող հաճին դիմել մեզ գնելով տուփ մը փոշի, քանի որ Դեղարանս Պոլսոյ կարեւոր ու կեդրոն մէջ տեղը գտնուելով ունի իր դիւրութիւնները այս տեսակ պէտք մը ձեռք ձգելու համար։

Հաս կրկին անգամ կը յիշեցնեմ Պատ. հասարակութեան թէ՝ Դեղարանիս գլխաւոր սկզբունքն է միշտ իր ազնիւ յաճախորդները գոհ ձգելու համար, ուղղամիտ գործունէութիւն, դեղագործու նշդապահ պատրաստութիւն, դեղերու թարմութիւն, գիներու չափաւորութիւն և արուեստին խղճամիտ գործադրութիւն։ Պաս. հասարակութեան գոհունակութիւնը, որպէս զի յարգոյ յաճախորդները ինչպէս այս տարի եւս փորձով հաւատան տեղւոյն դիմելու՝ ուղղակի այցելեն մեզ, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ կ'ընծայուին կատարելապէս զիրենք գոհ ձգելու համար։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՏԱՑՈՒՄ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԹԱՐՄ ՊԱՏՈՒԱՍՏԻ ԹԻՒՊԵՐՈՒ (ԱՇԸ ՔԱԼԷՄԻ)։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՓԱՍ

33—50

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

ԵՒ

ՖՐԷՕՊԷԼԵԻՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Դիմել

Ա. Մ. ԳԱՐԻՊԵԱՆ վաճառատունը

(Aux Articles de Beaux Arts)

44 Եւրոպէք Գալըրըմ, 44 Ղալաթիա

20—5

ԲՈՒԼԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Իզմիր, բուլի հաւաքումով ծանօթ Էպէեան էֆ. ամէն տեսակ բօսթայի մաքթու բուլեր և քոլէքսիոնի համար ամէն տեսակ Թրքական և Եւրոպական բուլեր կը ծախէ։ Անոնք որ կը փափաքին այս բուլերէն ունենալ, կրնան դիմել Էպէեան էֆ.ի հասցէին, Իզմիր։

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

1. Աշխարհագրութիւն Տարր. Դաս. Ա.—Բ. Գին $2^1/_2$։

2. Աշխարհագրութիւն Միջին Դաս. Ա.—Բ. Գին 4։

3. Աշխարհագրութիւն Բարձր Դաս. Ա.—Բ. Գին 6։

4. Օսմ. Պատմ. Միջին Դաս. Ա.—Բ. Գին $2^1/_2$ ղրուշ։

Կը գտնուին բոլոր գրավաճառաց քով։ Մեծաքանակ գնողներու ⁰/₀ 30 զեղչ։

ԿԱՆԽԻԿ 4—5

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏԱՆ

(906—907) դպրոցական տարեշրջանի առթիւ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿՐՕՆԻ ՈՒՍՈՒՄՆ

որ կը պարունակէ

1. Քրիստոնէական վարդապետութիւն.— 2. Սրբազան Պատմութիւն.— 3. Եկեղեցական Պատմութիւն։

Տարրական Դասընթացք	4	ղրուշ
Միջին	» 6	»
Բարձրագոյն	» $12^1/_2$	»

«Դուն պիտի ըլլաս» բարոյագէտ, առանձնագէտ. Միջին Դասընթացք 6 ղշ.

Բոլորովին նոր մէթոտով պատրաստուած ձեռագրով միասին Պատկերազարդ Բերական հատը 10 փարա, 100ը 15 ղրուշ անզեղչ։

Տնար Առողջապահութեան.—Թծագրեց Մ. Ռսկինար. պրօտէի, արանց, կանանց յատուկ շապիկներու, բամթուֆի, ազանի սփռոցի և այլ զարդերու, ինչպէս նաեւ սկզբնատառերու ձուխ օրինակներ. Գին 25 ղրուշ։

Զօրս Աւետարաններու ծագումն ու վաւերականութիւնը.— Գրեց՝ Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեան. Գին $2^1/_2$ ղրուշ։

Խոտրա Ներաշխարհ. Գին 12 ղրուշ։

Խուցեխ դուրս պատկերներ. Մ. Խաչիկեան. Գին $2^1/_2$ ղրուշ։

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ

Ընդարձակ Գրացուցակ

«ԴՈՒՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՍ» Բարձրագոյն դասընթացք։

«ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ» ընդարձակ նամականի, հայերէն, ֆրանսերէն, Անգլիերէն և Գերմաներէն։

10—5

ԲՈՄԲԵՐԴ ԳՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի 28/10 Սեպտ. Բշ. օրը Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բարձրացուած կարգ կանոնաւորութեամբ առանձնելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երեք տարիէ ի վեր բացուած է նաեւ փոքր շէնք մը, ուր կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան աշակերտներ։

25—22

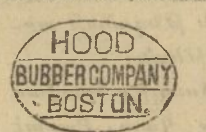

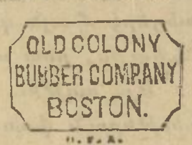

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐ

Յարգոյ հասարակութեան կողմէ ձրմեռնային լաստիկ կօշիկներու մասին եղած գանգատներուն վրայ, այս անգամ կը յայտարարենք թէ այս տարի յատկապէս շինել տուած շատ նուրբ, դիմացկուն, և վերջին նորաձեւութեամբ այրերու, կիներու և տղոց յատուկ լաստիկ կօշիկներ և մոյկեր կը ծախենք Պոսդընի (Ամերիկա) համբաւաւոր ՀՈՒՏ ՌԸՊԸՐ (Hood Rubber) գործարանին Ֆաբրուքայի գիներուն վրայ։

Կ'ապահովցնենք նաեւ թէ՛ յարգոյ հասարակութիւնը երբ փորձի համար դիմէ ընէ մեր մթերանոցը, թէ՛ գոհ պիտի մնայ և թէ պիտի օգտուի, ուստի կը յանձնարարենք որ վերի մարքային ուշադրութիւն ընեն և բոլոր կօշկավաճառ խանութներուն և լաստիկի վաճառատուններուն մէջ այս մարքայով լաստիկներ փնտռեն։

Մեր մթերանոցին մէջ կը գտնուին նաեւ ամերիկեան կօշիկի հսկայ գործարաններու արտադրութիւններէն բարեձեւ, դիմացկուն և վերջին նորաձեւութեամբ այլ և այլ կօշիկներ, որոնք աժան գինով կը ծախուին։

Թուրքիոյ և Պալկարիոյ համար միակ մթերանոցն է Պոլիս, Զինչէք Բազար Ալթըբարմաքեան խան՝ թիւ 1 սենեակը։

20—3

ԲԵԹՐՕԼ ՈՒՐԱԼ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

PETROLE OURAL

Երբ մազերնիդ լաւ մը լուաք ԲԷԹՐՕԼ ՈՒՐԱԼի հակասնեխիչ և զօրացուցիչ հեղուկով, վստահ եղէք թէ անոնք բնաւ պիտի չթափին և ձեր գլխուն ծակոտիկները աւելի պիտի զօրանան։

Ցիշեալ հեղուկը վաւերացուած է Ֆրանսական Բժշկական Կաճառէն և այսօր ամէն կողմ կը գործածուի։ Եթէ հերաթափութենէ բռնուած էք, գործածեցէք այս հեղուկը և կատարելապէս պիտի բուժուիք, և ձեր մազերը աւելի պիտի զօրանան, չատնան և ձեր դէմքին գեղեցկութիւնը պիտի աւելնայ։

Կը ծախուի բոլոր սափրիչներուն և դեղավաճառներուն քով։ Ընդհ. Ներկայացուցիչ C. Basiliades et Cie. Կ. Պոլիս, Պօզչէ-Դաբու, Շիրին խան, թիւ 11։ 25—19

ՏՕՔԹՕՐ

Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ

ԻԶՄԻՏ

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր իբր բժիշկ վիրաբոյժ և մանկաբարձ իր յաջողութեամբը գտած էր հասարակութեան, վերջերս անգամ մը եւս Եւրոպա յատկապէս մեկնելով՝ ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց արուեստական (Téchnique) ամէն մանրամասնութիւնները, և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ՓԱՐԻԶԻ ու ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակին էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն ներկայ գտնուելով՝ ուսումնասիրեց երիկամանց, յղարգի, ստամոքսի ու աղիքներու, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնահատութեամբ (Laparotomie) կատարուած ամէն տեսակ գործողութիւնները, և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձաւ իր բնակավայրն ԻԶՄԻՏ։

Այժմ իր 25 տարիներու հասուն փորձառութեամբը կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւն եր և կը կատարէ ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարդկային մարմնին որ եւ է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած ու խախտած (ֆրըք չըքըք) ոսկորները նորագոյն մէթոտներով, կը շտկէ ի ծնէ կամ վերջէն ծռած ձեռքի, ոտքի և ողնայարի խեղութիւնները (Orthopedie) Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները ժամանակին Կատարելագործեալ կ'երպերով։

Ամէն ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ԲԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ եր կատարէ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ը դունի իր տունը՝ որ է կայարանին մօտ կամ Իզմիթ դիմացի անկիւնը։

Տեղեկութեանց համար դիմել Պոլսեան եղբարց դեղարանը։

Ծանօթութիւն.— Անոնք որ ... թութին (Ֆրըքք fասըf) ունին և աղիքը տեղը պահելու համար կապ գործածել ծանոթ ... են, ապահով գործողութեամբ մը արմատական կը պրծին և պէտք չեն ունենար այլ եւս կապ գործածելու։ Նոյնպէս ալ թունչք (պասուր, մէմէ) ունեցողներ ապահով գործողութեամբ մը արմատական բուժում կ'առնեն։ 8—100

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄՊԱՐԻ

BITTER CAMPARI

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄՊԱՐԻՆ ախորժաբեր ճանչցուած արտադրութիւն մըն է Ստամոքսի օգտակար ըմպելի մըն է, որուն գործածութիւնը յանձնարարուած է ամէն երկիրներուն մէջ։ Ամէն մըն է, որուն համը շատ ախորժելի է և ախորժակը կը գրգռէ։ Քիչ մը կաղէօզի հետ խառնուելով՝ ամրան համար ամէնէն ախորժելի, ամէնէն զովացուցիչ և ախորժաբեր ըմպելին կ'ըլլայ։

ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄՊԱՐԻ

CORDIAL CAMPARI

ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄՊԱՐԻՆ հեղուակաւէտ մըն է որ իբր մարսողական կը խմուի կերակուրներու վրայէն, և որուն համը իր նմանը չունի։ Ճաշէն ետք առնուած փոքր գաւաթ մը ստամոքսը կը կազդուրէ և մարսողութիւնը կը դիւրացնէ։ Զօրաւոր ըմպելիներու անպատեհութիւնները բնաւ չունի։

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄՊԱՐԻՆ և ՔՕՐՏԻԱԼ ՔԱՄՊԱՐԻՆ փոքր գաւաթներով կը ծախուին գարեջրատուններու, առաջնակարգ սրճարաններու և ճաշարաններու խանութներուն մէջ։

Շիշով կը ծախուի մեծ նպարավաճառներու քով և դեղի մթերանոցներու մէջ են։ 26—16

Ա. ՍԷԿՈՒԷՆ

ՊՕՏՈՒՐ

ԱՆԴԱՄ

Ժիւրիի

Բարիզի 1900

Ցուցահանդէսին

Մազի նեւ վայրկենական

ԹԷՆԹԻՒՐ ՏՔԴ. ՌԻՇԱՐԻ

TEINTURE du Dr. RICHARDS'

մազերու և մօրուքի անմիջական գունաւորում

Կը ծախուի անուշահոտութեանց ամէն առաջնակարգ վաճառատուններու, դեղարաններու, և դեղի մթերանոցներու մէջ։

Գաւառային յանձնարարութիւն փոստով կը կատարուին։ Կեդրոնէն կը դիմել Ֆօրէքամ, ընդհանուր մթերանոց Ֆօ Օրէքամի մեծ վաճառատուն, Կալաթա, Կ. Պոլիս։ 25—5

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ճ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ